

EL MIRALL

Núm. 197

3 EUR

Opinió

Joan Guasp
«Homo religiosus»

• • •

Societat

a Nostra presenta
«Participa»

• • •

Innovació

Les pissarres
digitals

• • •

Itineraris

El coll des Picó
i els penyals
d'Honor

• • •

Art

• • •

Llibres

• • •

Cinefàgia

Dossier

La convivència de les religions

Cicle de conferències: **Europe Direct Mallorca**

Europa al teu abast

Dia: *Dilluns, 20 d'abril de 2009*
Hora: *19.00*
Lloc: *Sala d'actes*
Edifici Gaspar Melchor de Jovellanos
Universitat de les Illes Balears
Carretera de Valldemossa, Km. 7,5
07122 Palma

19.00 hores *Inauguració del cicle de conferències*
Dr. Nicolau Dols Salas
Vicerector de PROJECCIÓ CULTURAL
Universitat de les Illes Balears

19.30 hores *La Unió Europea i les Illes Balears*
Sr. Jaume Garau Taberner
Director general de Fons Europeus
Conselleria de Comerç, Indústria i Energia

21.00 hores *Final de la jornada*

PROPERES CONFERÈNCIES:

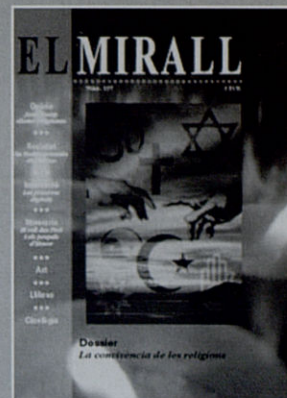
- 23 d'abril de 2009 -** *El futur de la UE, ampliació*
- 27 d'abril de 2009 -** *Del cult al popular. Una aproximació al patrimoni intangible*
- 4 de maig de 2009 -** *La política social i la ocupació a la UE*
- 11 de maig de 2009 -** *Les persones grans i la UE*
- 14 de maig de 2009 -** *UE i Mediterrani*
- 18 de maig de 2009 -** *UE i canvi climàtic*
- 21,22 de maig de 2009 -** *Política econòmica de la UE*
- 25 de maig de 2009 -** *Multilingüisme a la UE*
- 28 de maig de 2009 -** *La UE i les seves relacions exteriors*

**Universitat de
les Illes Balears**

EL MIRALL

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Abril de 2009 · Núm. 197

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocb.cat>
comunicacio@ocb.cat

President:
Jaume Lladó

Director:
Josep Melià

Cap de redacció:
Esther Balaguer

Consell editorial:
Jaume Lladó
Josep Melià
Pere Bueno
Joan Guasp
Joan Miquel Chacon
Gabriel Matas
Macià Calafat

Publicitat:
Santi Adrover

Producció, administració
i publicitat:
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
Omnium Cultural
C/ de la Diputació, 276 pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:
Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió
dels autors.

Disseny
Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició
Ecogràfic

Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

EDITORIAL

RELIGIÓ I SEGLE XXI

4

DOSSIER

LA CONVIVÈNCIA DE LES RELIGIONS

5

OPINIÓ

JOAN GUASP

16

SOCIETAT

"SA NOSTRA"

18

MISCEL·LÀNIA

JAUME LLADÓ

24

INNOVACIÓ

SEBASTIÀ VIDAL: LES PISSARRES DIGITALS

28

EL SEMÀFOR

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

30

LLIBRES

BIEL MESQUIDA

32

ART

JOSEP MARIA ALAMINOS. KIEFER, TEATRE DE LA MEMÒRIA

36

ITINERARIS

GASPAR VALERO. EL COLL DES PICÓ I EL PENYALS D'HONOR

40

CINEFÀGIA

MATÍAS VALLÉS. CRÍTICA EN BLANC I NEGRE

44

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5109286502

Religions i segle XXI

Editorial

Una part de la intel·lectualitat i de l'opinió pública del món occidental va interpretar que allò del final de la història no tan sols significava la fi de l'enfrontament ideològic de dos extrems irreconciliables, sinó que també en certa manera era la fi del paper preponderant que les religions havien tingut per a milions i milions de persones. Des de la religió com l'opi del poble fins a les societats laiques o atees, descregudes fins a la frivolitat, hi ha un fil conductor que no ens pot passar desapercebut. El xoc de civilitzacions pivota en bona part al voltant del tema religiós. És evident que encara són moltíssims els homes i dones que troben el sentit de la vida dins una espiritualitat que els farceix de valors i d'una guia per travessar el que alguns varen anomenar aquesta «vall de llàgrimes».

Parlar avui en dia de religió en absolut és un anacronisme. La religió continua essent un dels elements essencials de la personalitat individual i col·lectiva. És cert que en alguns països desenvolupats es viu un procés d'allunyament cap a les religions dominants, sobretot cap al catolicisme. Un catolicisme que ha quedat ancorat en una doctrina que lliga malament amb conquestes tan innegables com els preservatius, la llibertat sexual o la igualtat de gèneres. Juntament amb això, però, també es viu una proliferació de nous cultes que aconsegueixen importants nombres d'adeptes i seguidors militants. La patologia d'aquesta cara de la moneda, és obvi, són les sectes i el que alguns anomenen pràctiques satàniques.

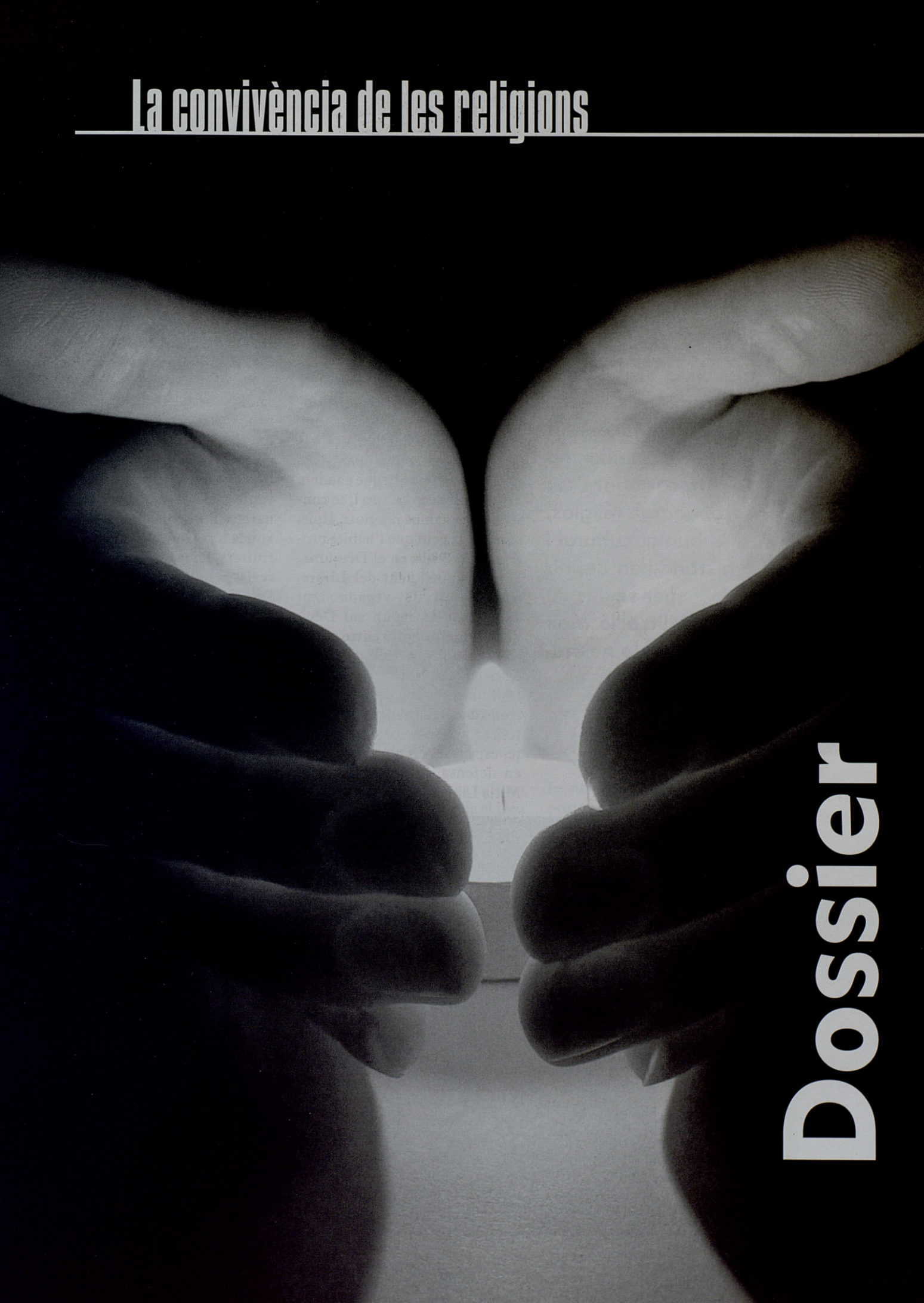
Més enllà d'Occident és prou conegut que el fet religiós té una rellevància de primer ordre. Hi ha moltes nacions on la separació estat-església brilla per la seva absència. Hi ha molts de pobles en què la pregària i la creença són els motors aglutinadors i dinamitzadors de la col·lectivitat. El control social que exerceix l'església en aquests llocs és innegable i contundent. El fonamentalisme islàmic és allò que primer ens ve al cap quan pensam en aquestes coses, però això no és més que la punta de l'iceberg o la versió radical d'un fenomen amb unes dimensions que de vegades no volem veure.

La Unió Europea, i la pràctica majoria dels seus membres, vivim amb incomoditat aquesta exacerbació del fet religiós. Per una banda, la nostra política exterior i de seguretat contínuament ha de fer front a conflictes i tensions que d'alguna manera tenen una càrrega religiosa, serveixi d'exemple el contenciós enquistat entre palestins i israelians. Per una altra banda, els enormes fluxos migratoris provoquen que aquesta concepció tan religiosa de l'existència, no és que estigui a les nostres fronteres, és que es troba al cap de cantó de les nostres ciutats.

Al segle XXI, com als segles anteriors, la gent demana respostes, la gent demana el que ara està de moda qualificar com a full de ruta, la gent necessita un cert grau de transcendència. I si una cosa tenen les religions és que són una font inesgotable de respostes i unes brúixoles que han marcat el camí durant centúries.

Parlar de religió avui és també cercar una comprensió més global i més sencera de la nostra realitat. Si no tenim en compte la religió, difícilment podrem afrontar amb garanties d'èxit reptes tan fonamentals com la convivència exterior i interior o la integració i la cohesió. Això no són els infamats exercicis espirituals, això és un exercici imprescindible en aquest nou mil·lenni, perquè comprendre la diversitat del món també passa per acceptar que la fe i totes les seves implicacions no són un episodi passat, d'un pretèrit absolutament superat, són present i molt probablement futur.

La convivència de les religions

Dossier

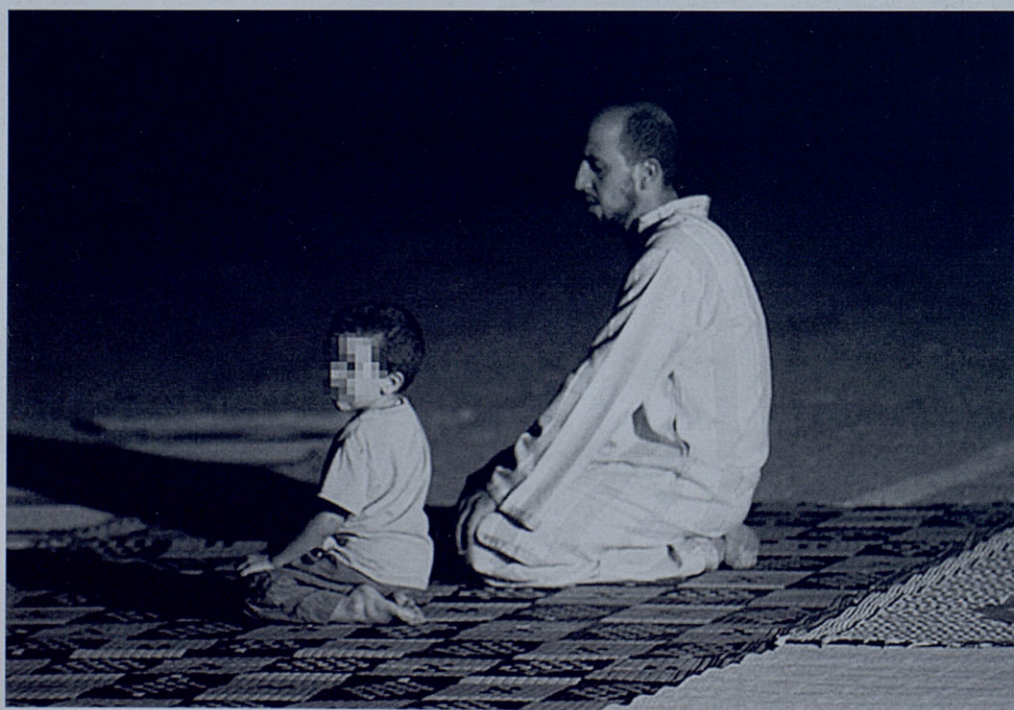
Reflexions d'un estudiant de la llengua àrab a Mallorca

PERE JOAN AMENGLIÀ

Quan el creient musulmà arriba a les nostres terres empès per la necessitat d'una vida millor, ho fa carregat d'un bagatge religiós, humà, cultural i històric ben definit per segles de civilització molt diferent de la nostra.

En el nom d'Al·là el Climent, el Misericordiós, comença una nova vida a les illes orientals d'al-Àndalus, en un país estranger, de costums diferents, que parla una altra llengua, un país occidental, desenvolupat, d'un nivell econòmic alt, que gaudeix de llibertat democràtica i, en conseqüència, també religiosa, i que, com ell, la gent que l'habita professa la creença en el Déu únic. Són cristians, gent del Llibre, com diu ell. Tal vegada sigui aquest –la fe en un sol Déu– l'únic vincle d'unió entre ell i el país receptor, ja que d'aquesta terra que l'acull el separen moltes llunes d'odís, d'incomprensions, de rancúnia, guerres santes i croades no tan santes, moltes espasades i molts colls tallats en defensa de la Creu o de la Mitja Lluna. Quan posa els peus

al moll o a les costes de la nostra illa, sap que toca una terra que antigament va pertànyer als seus avantpassats, que hi construïren una gran ciutat, hi establiren alqueries i rafals, en conraren amorosament el camp –tan diferent de les terres àrides d'on provenien–, hi cavaren pous, hi donaren a llum fonts d'aigua bona, i on la terra esdevingué verda de fruiters, farratges, llegums i cereals, per florir sota l'embat de l'alè d'Al·là, Senyor dels mons, en una civilització esplèndida, de la qual dissortadament només ens queda poca cosa més que una difosa recordança, allò que en deim «el temps dels moros». Recorda que fa molts anys els seus ascendents foren massacrats pels infidels cristians quan conqueriren l'illa, i la sang dels homes, guerrers i no guerrers, vells i jo-

ves, dones, infants que vivien a la ciutat més bella que mai no havien vist ulls de cristià, s'escampà com un riu pels carrers de Madina Mayurqa. Al lloc on s'aixecava la Mesquita Gran, els conqueridors hi bastiren la Catedral, i a poc a poc l'esplendor dels tres-cents anys de civilització i cultura islàmica desaparegué com, amb una lleugera bufada, el vent del desert se'n du l'arena. Arriba, el creient musulmà, com a fill d'una civilització vençuda, ferit en el seu orgull i conscient que pot ser menyspreat i considerat inferior, però disposat a lluitar per una vida nova, per treballar, per fer ca seva en una terra estranya, per donar escola als fills, per millorar el seu benestar i la seva posició econòmica i social. L'acompanyaran en el seu

esforç per la vida la seva cultura i la seva religió, la pregària al Déu únic de mans totpoderoses, i s'arregregarà amb els altres creients a la mesquita, el lloc de reunió de l'umma, la comunitat dels fidels musulmans, per resar i ajudar-se.

He vist als països de l'Islam enlairar-se fins al cel els minarets de les mesquites a les ciutats grans i als poblets més petits; he vist els creients respondre a la crida del muezí, llevar-se les sandàlies i omplir la sala d'oració. He vist com pregaven a la Mesquita dels Omeies, a la ciutat de Damasc, i proclamaven tots ensem «no hi ha altre Déu que Al·là i Mahoma és el seu Enviat». Els he vist agenollar-se a qualsevol lloc, a les places, als carrers, als patis i als voltants de

les mesquites, a ca seva, als aeroports, a la vora del riu Orontes damunt l'arena humida, al Sàhara, sota un sol inclement; he pogut contemplar com acotaven el cap i vinclaven l'esquena fins a tocar amb el front l'arena ardent del desert, la gran casa d'Al·là. He sentit la pau i la serenor que es respira a l'interior de la mesquita, la fe viva com la llum de les llànties que la il·luminen i ferma com els pilars que la sostenen. He pogut veure com llegien amb devoció les planes belles de l'Alcorà, com aprenien a cantar la recitació del Llibre sagrat de l'islam revelat per Déu a Mahoma –la pau d'Al·là sia amb ell– mitjançant l'arcàngel Gabriel, en àrab, la llengua d'Al·là.

La revelació definitiva ha culmi-

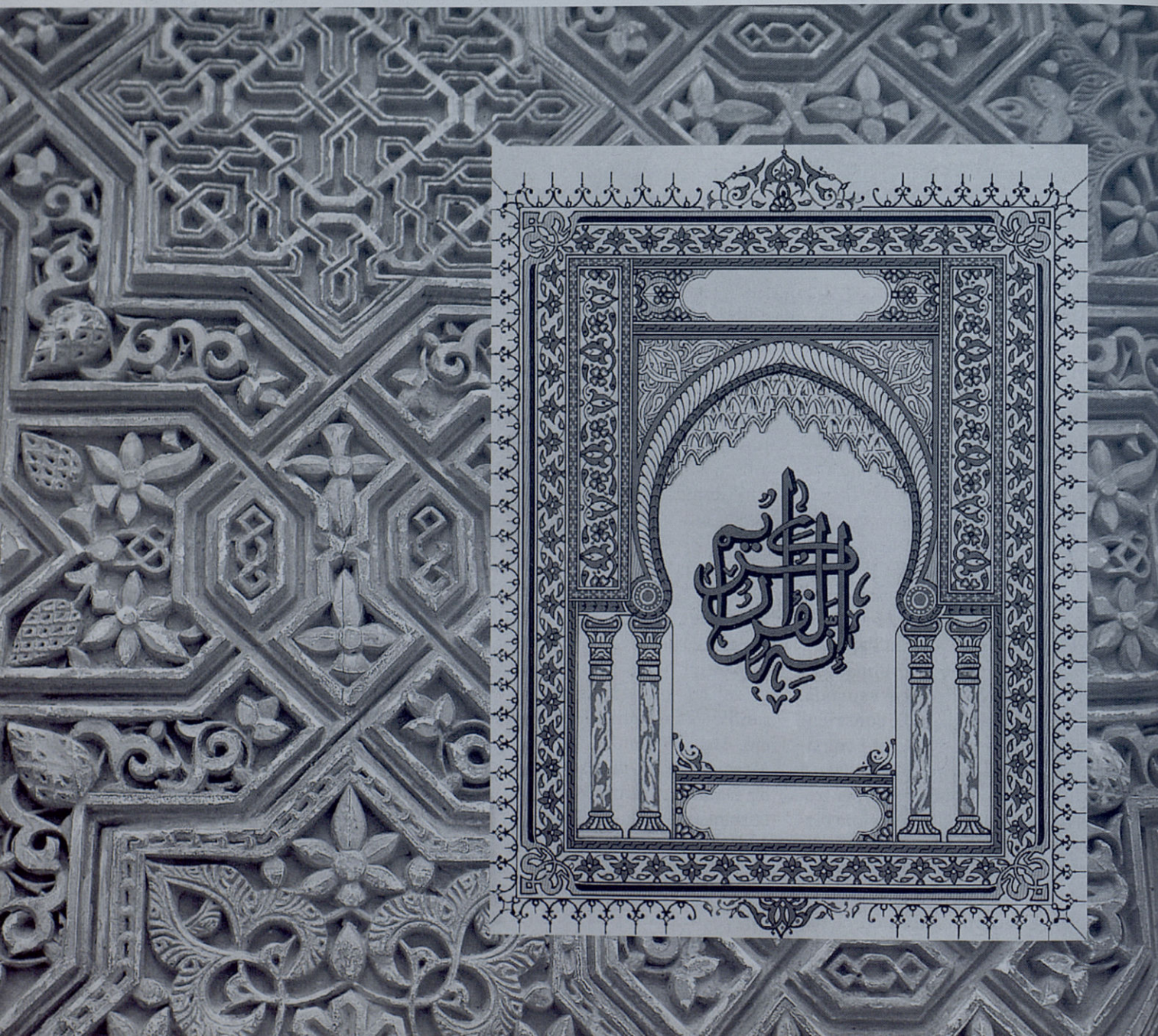
nat en l'Alcorà, i Mahoma és l'últim dels profetes. És el segell dels profetes. La vida del musulmà adquireix sentit en l'Alcorà i es fonamenta en la fe en el Déu únic i els cinc pilars de l'islam: la professió de fe o xahada; la pregària o salat cinc vegades al dia; l'almoïna o zakat; el Ramadà, mes de dejuni o sawn, i el pelegrinatge a la Meca o hajj un pic en la vida. Tanmateix, no es pot deslligar, en l'islam, la fe religiosa del seu contingut social, ja que l'existència del musulmà es regeix per la xaria, la llei islàmica que emana directament de l'Alcorà i de la sunna o tradició del Profeta.

Els cristians compartim amb els musulmans la tradició del Llibre

(la Bíblia) i la fe en un sol Déu, però som considerats infidels perquè no acceptam l'Alcorà ni la seva llei. És conegut de tothom que hi ha ciutats santes de l'Islam que tenen prohibida l'entrada dels no musulmans i que hi ha mesquites on no ens deixen entrar o ens conviden amablement a sortir a l'hora de l'oració. Encara que l'Alcorà reconegui Jesús com un dels grans profetes després de Mahoma, no l'accepta com a Fill de Déu ni n'admet la resurrecció. La revelació que conté l'Alcorà és incompatible amb els fonaments i principis del cristianisme. Tampoc no són acceptables, no tan sols pels cristians, sinó també pel món occidental, molts dels preceptes es-

tablerts a la xaria. L'islam està segellat en si mateix, i aspectes com la llibertat de la dona, la llibertat d'informació i la crítica resulten de difícil solució. Només esmentar la revisió o la reinterpretació de segons quins preceptes de la xaria pels savis de l'islam a la llum del segle XXI, podria sonar com una blasfèmia per al creient musulmà.

No sembla possible que cristians i musulmans ens entenguem amb l'Alcorà en una mà i els dogmes de l'Església a l'altra, però sí que ens podem respectar sota l'ombra d'un sol Déu, creença que compartim l'islam i el cristianisme. Com a creients en el mateix Creador, ens uneixen l'Alcorà i l'Evangeli: Respecte.

És la paraula que pot definir una relació positiva i en pau entre el musulmà que arriba a l'illa i el resident, cristià o no, que el rep.

És bo que els musulmans de Mallorca tinguin les seves mesquites i els seus cementiris. És Mallorca terra oberta als vuit vents del món i de la mar, i ningú no ha d'imaginar que farem passes enrere quan s'aixequi el minaret d'una mesquita. Serà una mostra fefaent del caràcter obert dels mallorquins i de la llibertat i tolerància que caracteritza els països occidentals, malgrat que hi hagi països de l'Islam que no gaudeixen d'aquesta llibertat. Ells, els musulmans, també han de respectar la terra que els ha acollit, la religió cristiana, els drets i les normes de comportament social, i han de fer un esforç per adaptar-se a la realitat de la nova societat. El perill radica tant per als uns com per als altres a no acceptar la diferència de l'altre i voler imposar-se, sentir-se superior i menysprear-lo. No és bo imposar-se per la força. Només en els casos de conflicte social amb els drets i les obligacions dels uns i dels altres, el go-

vern del país d'acollida haurà de dictar les normes de comportament adients per tal d'assegurar la convivència en pau. Per aconseguir aquesta convivència social en pau i solidària pel camí del respecte mutu, es requereix l'impuls de les institucions per promoure una actitud social positiva envers l'immigrant musulmà que ve del nord i de més endins de l'Àfrica. L'impuls de les institucions, dels imams de les mesquites i dels capellans a les esglésies. No han d'oblidar, els cristians, el missatge evangèlic d'estimar els altres, especialment els més desvalguts. És deure del cristià compartir el que té amb els que més ho necessiten, entre ells els immigrants, tan diferents i tan propers a nosaltres, éssers humans que creuen en el Déu únic i porten amb ells els valors de la seva cultura i la seva religió. El musulmà valora molt l'amistat, l'hospitalitat, i agrairà l'ajuda i el tracte d'igualtat per part de la nova gent amb qui haurà de conviure, una actitud imprescindible per integrar-se en la nostra societat.

Ajudaria a una sana convivència la pregària plegats al Déu únic com a

principi d'un diàleg entre ambdues cultures, aniria bé acostar la nostra història a la seva, reconèixer els segles de la seva civilització a les Illes, contar molt delicadament la història dels vençuts a les escoles, retolar alguns carrers i llocs on es trobaven les portes de Madina Mayurqa amb la denominació del seu temps –fins i tot en àrab–, dedicar espais públics a personatges importants com poetes i d'altres que visqueren aquí, organitzar més festivals o concerts de música seva i nostra, participar en festes i celebracions, pegar una empenta a l'estudi de la llengua àrab i de l'islam a la Universitat... Mallorca és una cruïlla de civilitzacions. Amb l'esperança d'enderrocar les murades que ens separen, posar missions per la interculturalitat, el respecte i la integració, el diàleg entre religions seguint encara que sigui una mica de lluny l'estel de Ramon, el mestre il·luminat, fill major de la nostra terra, capdavanter en el diàleg i en el coneixement de l'islam.

**Pere Joan Amengual Bestard és estudiant de la llengua àrab.*

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JOGUINES

LLIBRES DE TEXT

DISCS I CASSETTES

SERVEI DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5 - Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca) - quart_creixent@quartcreixent.cat

arts
XISCO
gràfiques

Tel. / fax: 971 475 754

Els meus perquès

ARSALAN ATAMNA

**El meu nom és
Arsalan Atamna, tenc
29 anys i som palestí
amb nacionalitat
israeliana.**

Tenc la sort de poder dir que als 20 anys vaig emprendre una aventura que m'ha duit a conèixer el món occidental. Tot va començar a Alemanya. Allà vaig treure'm la carrera d'enginyer informàtic i, sobretot, la carrera de la vida –aquella que sempre s'aprèn quan un se'n va lluny de casa.

Després, per coses de l'atzar, m'he instal·lat aquí, a Mallorca, on pretenia trobar feina, i no puc dir que m'hagi anat malament. Faig d'informàtic en una empresa i videoproduccions com a autònom a casa. Però aquest no és el tema que vull desenvolupar.

Heu de saber que la vida a Europa és, en general, molt diferent de com és a la meva terra. La vida aquí no és gens –o quasi gens– dependent de la religió. Us sorprendrà saber que aquesta és precisa-

ment una de les coses que més m'agrada de la vostra manera d'entendre el món; aquí cadascú pot triar el seu camí, sigui quin sigui, sense haver de dependre de la religió o de l'altra gent. Això, en canvi, és el signe d'identitat d'allà on jo vénc. El que vull dir és que a la meva ciutat la gent fa les coses sense voler, només per evitar tenir el sentiment incòmode que és la por, o, encara pitjor, per conformisme amb l'Estat i les seves decisions. Tot i això, sovint la gent critica l'Estat, i gairebé sempre des del punt de vista religiós.

Així, cada persona ha d'entendre el seu lloc en el món com una cosa preconcebuda; allò que els altres ja han decidit que et convé o que et durà pel bon camí. I jo em deman: què deu ser això del bon camí? Hauria de ser la felicitat, no és així?

Al final és clar que els qui són feliços són ells, els qui prenen les decisions; els altres sovint no han tingut temps ni de plantejar-se-les, i els qui sí que ens les hem plantejades, n'hem preses ben poques en la nostra vida, i les que hem pres, no les tenim clares, ens generen confusió.

Arribats a aquest punt, em deman: per què han de ser els altres feliços a la meva costa? Si pot ser compatible, molt millor; però el que em va costar d'entendre és que jo he de fer allò que em fa feliç a mi, que no m'ha d'afectar el descontent que puguin generar les meves passes a la vida; al cap i a la fi és la meva i no la seva. Tota aquesta rebel·lió interna deu semblar absurda per a vosaltres, que ja feis aquesta reflexió per naturalesa pròpia, però heu d'entendre que a Israel les coses no van així.

Però a l'altra cara de la moneda hi trobam que Palestina i Mallorca podrien estar agermanades per moltes altres coses, i això fa que

em senti molt a gust entre vosaltres: el clima, el menjar, la manera de relacionar-vos, les festes familiars que duren hores al voltant de la taula... Res no és tan diferent i tot ho és.

També puc assegurar-vos que fins ara, com a musulmà-àrab estranger, ni a Mallorca, ni a l'Estat espanyol en general, m'he trobat amb cap si-

tuació racista, o que simplement m'hagi fet sentir incòmode, o diferent.

Mentiria si no digués que de vegades he sentit coses que no m'han agradat, encara que no anassin dirigides a mi. Malgrat tot, no en don la culpa a la gent, sinó als mitjans de comunicació, que sovint infravaloren la

seva efectivitat real sobre l'opinió pública. A més, de vegades, transmetre la informació de manera general (saltant-se punts específics que són clau) genera molta confusió i aconsegueix l'efecte contrari de la feina que se'ls encomana.

La paraula *musulmà* és la primera que ve a la boca al món occidental en ge-

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E · Geranis centre · 07002 · Palma
Tel. +34 971 713 350 · Fax 971 213 641 · gfortezarei@ispbalears.com

Aquestes definicions tan bàsiques poden ofendre el lector, però feisme cas si us dic que hi ha un desconeixement general –al meu parer un poc alarmant de vegades– que crec que és necessari eliminar, i que cal que es doni a conèixer aquesta realitat a la gent d'aquí. Perquè, tot i que ja sé que ho hauria d'entendre, de vegades se'm fa estrany, o fins i tot em molesta.

Això per no parlar de l'imaginari que evoquen aquestes paraules. La imatge d'un àrab és quasi sempre dolenta. Està mal vist. En canvi, quan un es presenta com a alemany i diu «jo som palestí» canvia totalment la cosa cap a rabiosament positiva. I la meua única i contundent pregunta és: per què?

La gent que ja em coneix i que ha tingut ocasió de sentir com vivim a casa, veu en primera persona que no som gens diferents de vosaltres. Em sorprèn que sempre se'm facin les mateixes preguntes: beus alcohol?, menges carn de porc? He de dir que no tan sols ho trob normal, que vulguin aclarir les coses, sinó que em sembla convenient que la gent aprofiti per saber coses de la meua gent o de la meua religió, perquè, com he dit, és massa freqüent que manegin informació incorrecta.

Mentre la gent, no tan sols m'accepti, sinó que també estigui interessada a fer-me preguntes perquè jo pugui aclarir la seva manera d'entendre la meua realitat, jo ja estic més que content.

***Arsalan Atamna és resident palestí a Mallorca.**

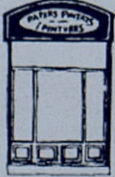
neral. No deis palestins, libanesos, egipcis..., per això a nosaltres i tot de vegades la paraula *musulmà* ens sona malament.

El mateix passa amb la paraula *àrab*. El mateix i tal vegada pitjor. Molta gent pensa que tots els musulmans són àrabs, independent-

ment del seu lloc de procedència, i això, amics, no és de cap manera així. Un afganès és un musulmà i no un àrab, i un turc tampoc. Un àrab és aquell qui xerra la llengua àrab, i no té per què haver de ser musulmà. De fet, hi ha àrabs que són cristians.

“Encara queden botigues”

Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 721 483 - Fax 971 719 312 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

ARA TAMBÉ
PREMSA I PAPERERIA

Les religions, llengües vernacles

JOAN CARLES CÀNOVAS

Podríem comparar cada una de les religions amb un univers lingüístic complet que intenta expressar la relació amb el misteri de la realitat d'una manera vernacle. Així enteses, les religions tenen una vocació irrenunciable de totalitat. Cada fidel es posa a l'escolta del misteri i hi respon amb un lèxic religiós integral que de cap manera pot ser reconstruït artificialment a partir de fragments d'aquí i d'allà. Una llengua materna és tal cosa, tots ho sabem, perquè conforma un conjunt ben articulat de símbols a través del qual hom pot penetrar incisivament en la totalitat en la qual està immers. De la mateixa manera que constituïria un contrasentit la pretensió de voler guanyar en profunditat través de l'excavació d'una munió de pous paral·lels de sentit, perquè hi hagi una vertadera pregonesa espiritual, l'experiència religiosa reclama

una vivència exhaustiva dels símbols i les expressions de cada tradició religiosa específica –sense que això suposi evidentment que hom hagi d'assumir les excrescències, per altra part inevitables en tot organisme viu, que recobreixen el bessó original de cada religió. Pensem en el fallit intent de crear un idioma a partir dels retalls dels altres idiomes, aquell experiment fracassat i pràcticament oblidat que fou l'esperanto. Reiterem-ho, les llengües tenen una ferma vocació d'incondicionalitat, aspiren a expressar-ho tot totalment a partir d'un gramàtica i un vocabulari específics. D'identica manera procedeixen les religions. Un esperanto religiós és tan inviable com ho és un de lingüístic i no contribuiria més que a fer augmentar el raquitisme espiritual. La preservació de la plena sobirania de les grans religions mundials és, en aquest sentit,

Voldria correspondre a l'amable invitació que m'ha fet EL MIRALL en oferir-me aquest espai per fer algunes reflexions sobre el complex fenomen de l'encontre i el desencontre de les religions partint d'un símil lingüístic que pot semblar especialment escaient en aquesta seu.

el millor aval de la salut i la profunditat de l'esperit humà.

D'altra banda, i prosseguint amb l'analogia filològica, malgrat la necessària passió que reclama la pròpia llengua hom no pot deixar d'obviar els seus límits sense demostrar una fanàtica absència d'autocrítica. Hi ha mots que, per llur sonoritat, força performativa o exactitud semàntica, no podem deixar de reconèixer pràcticament intraduíbles a la llengua materna, i és inevitable sentir que en la majoria de versions es perden els matisos més rics que tenen. Ara bé, en l'apassionada relació, abans al·ludida, que hom estableix amb la llengua autòctona, s'hi oculta precisament la condició de possibilitat d'una vertadera obertura a la riquesa forana. Aquesta passió, si és autèntica —és a dir, si no amaga altres interessos espuris al darrere—, genera un impuls irrefrena-

ble envers els altres lèxics, puix que és impossible experimentar l'abundància i l'energia d'una llengua sense que això esdevingui un motiu d'interacció amb les altres, un estímul per anar a la recerca de noves ressonàncies que revifin el caliu de significats que l'animen. D'una manera semblant, quan una religió aconsegueix deixar de ser un conjunt de metàfores mortes i de credos indiferents, quan és capaç d'incentivar la consciència que no hi ha veritat fins que aquesta esdevé «veritat per a mi» (quin valor té una veritat que no sigui un esdeveniment personal?), interessant-me infinitament i desinstal·lant-me indefinidament, aleshores la incertesa objectiva en la qual inevitablement hem de viure l'experiència religiosa particular, en comptes de fer minvar la passió absoluta del creient, no fa més que confirmar-la, perquè

aconsegueix contrarestar el mortífer acomodament inherent a la certesa objectiva, aquella seguretat que obstrueix l'interminable procés de creixement de la certesa subjectiva, l'únic indret on pot bategar la veritat viva.

Recollint condensadament tot el que estam dient, podríem afirmar que solament la vivència subjectivament absoluta de la religió, que actua neutralitzant la por dels altres provocada per la carència d'identitat, contribueix a relativitzar els elements objectius de cada tradició i pot incentivar vertaderament el diàleg de les religions; mentre que, per la seva part, aquesta relativització objectiva garanteix que la recerca de la veritat estigui orientada per una autèntica voluntat d'últimitat, a causa que dóna legitimitat a la pretensió d'absolutes quan la desplaça contínuament de l'àmbit extern i fixista

de l'objectivitat al dinàmic i intern de la veritat viscuda.

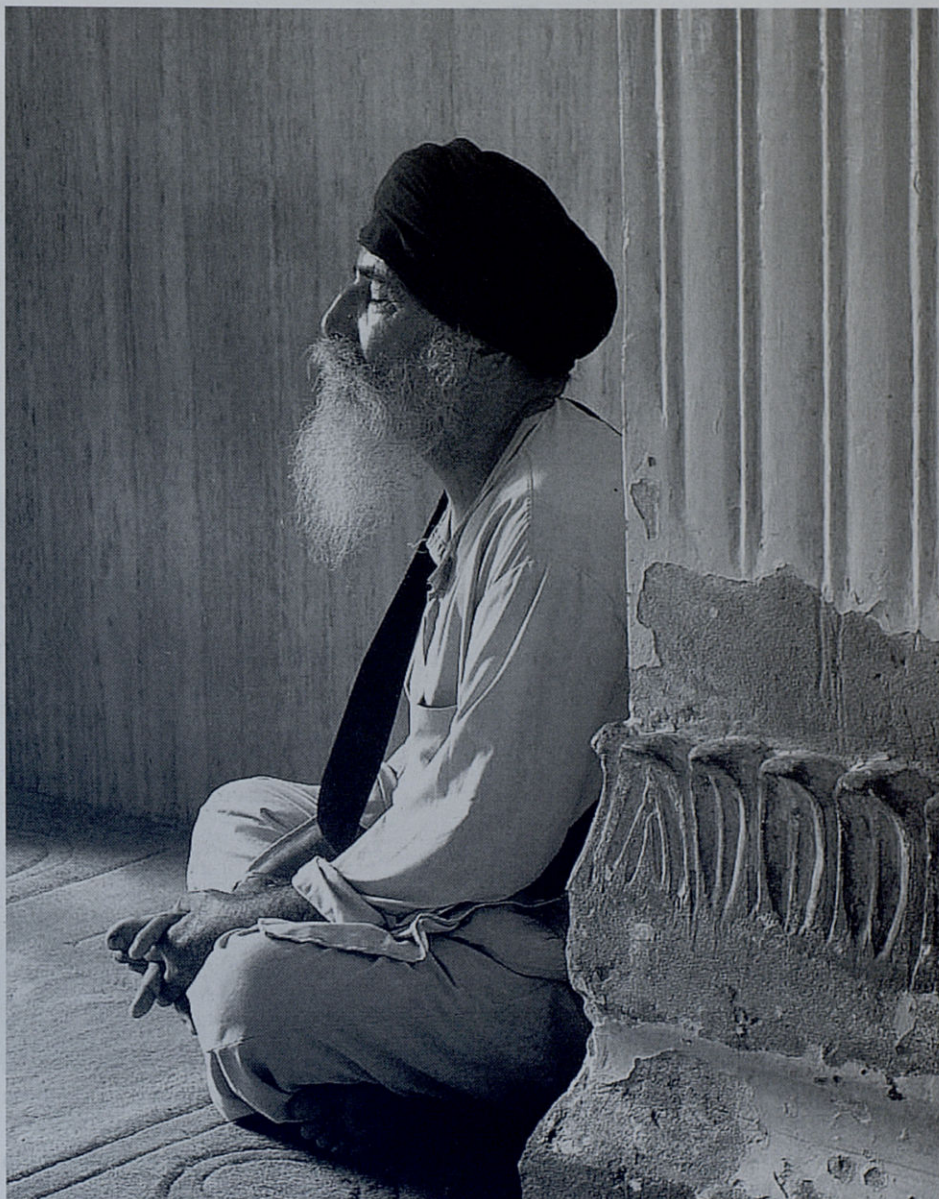
A partir d'aquí es poden obtenir algunes de claus internes per al diàleg interreligiós. Suggerim, succintament, les següents:

1. La relativització objectiva de les religions sense una dinàmica concomitant d'absolutització subjectiva condueix a la falsa identificació de totes les idees i creences religioses. Si totes les religions diguessin el mateix, quin sentit tindria el diàleg?
2. El diàleg de les religions ha d'enfortir la vivència religiosa autòctona, per tant, no té sentit la creació d'una religió fictícia, una mena de religió de religions a la carta.
3. El diàleg no és una estratègia per aconseguir un altre objectiu, és la forma distintiva de ser religiós, un fi en si mateix.
4. És molt arriscat aventurar traduccions precipitades de nocions religioses foranes. El diàleg interreligiós exigeix l'ús d'allò que els especialistes anomenen «equivalents homeomòrfics». Per exemple, dins l'hinduisme la paraula «déu» no evoca una realitat última sinó penúltima, per això cal acudir a l'equivalent hindú de la divinitat semítica si es volen evitar les males interpretacions.
5. El diàleg es planteja sempre amb referència al nucli essencial de cada tradició. Les qüestions perifèriques no haurien de ser objecte de debat interreligiós.
6. En l'actualitat, el diàleg de les religions es produeix de manera inevitable, en forma de des-

avinences i encontres quotidians, no tan sols en les cruïlles culturals o econòmiques, com abans, sinó pràcticament en tots els àmbits socials. Per això és peremptori oferir una formació interreligiosa bàsica que fa-

ciliti la comunicació en aquest sentit.

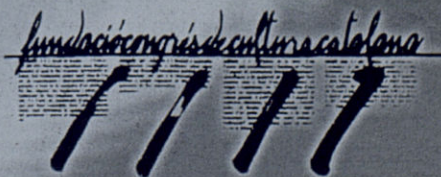
**Joan Carles Cànovas Miranda és professor d'Història de la Filosofia i Història de les Religions al CETEM i l'ISUCIR de Mallorca.*

EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

«Homo religiosus»

JOAN GUASP

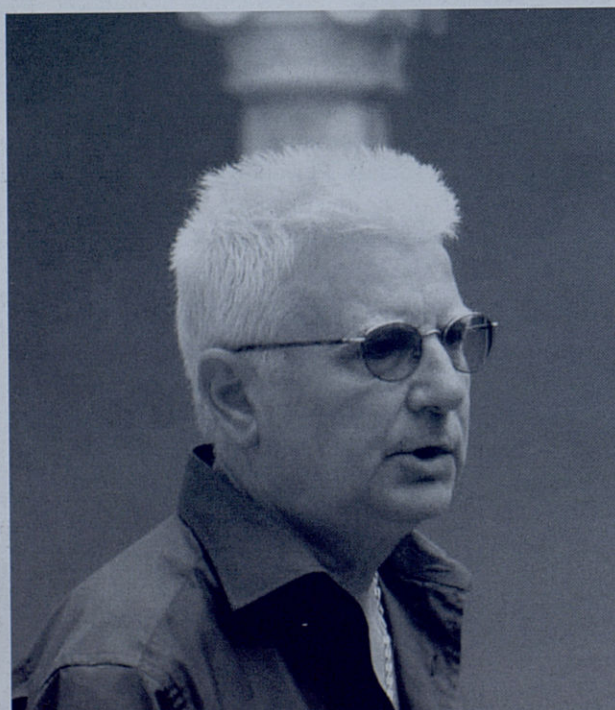
L'home és religiós per naturalesa. L'home es fa preguntes des del primer moment que neix. Aviat s'adona que el misteri l'envolta, i aquest misteri l'atreu, l'inquieta, el destorba, el fa pensar, dubtar i espavilar. Descobreix que hi ha quelcom que el transcendeix, que el supera, que és més alt i més ample, i més profund, i més important i poderós que ell. Això el sorprèn. Com és possible? Ho és, acaba per acceptar. Després compartirà amb altres la seva sorpresa per mirar de treure'n alguna cosa en net. Reflexiona, en parla, ho analitza, estudia, fa comparacions, n'extreu tesis i antítesis, s'ho mira i s'ho remira, ho passa tot pel sedàs de la raó i, malgrat tot, no en treu trellat. Li arriba el desconcert. Cerca suports on recolzar la seva confusió, les seves ganes de saber, de conèixer, d'alliberar-se d'aquell laberint en el qual s'ha ficat. Potser és aleshores en què neix la

religió, fruit d'aquest llarg procés de recerca i maduració.

Seguint tota aquesta qüestió, l'home es converteix en un científic de la seva pròpia causa. Ho indaga tot per tal de treure el bessó d'allò que està cercant. Tanmateix, no ho troba. Cerca i recerca, per mètodes més o menys intel·lectuals, fins que descobreix el misteri. Tot el que és essencial en aquesta vida és misteriós: profundament misteriós. En aquest moment és quan veu les seves pròpies limitacions. I aquest descobriment, aquesta visió, el fa sortir de si mateix, el fa anar a cercar a fora el que no troba en ell. L'única solució és dirigir-se a un Ésser que li pugui resoldre l'enigma. L'*homo religiosus* es fa present. És a dir, l'home que parlamenta amb el misteri, el qual ha d'anomenar d'alguna forma per tenir un interlocutor *visible* al qual dirigir-se, i l'anomena, per exemple i preminentment, Déu.

L'home, aquest *homo religiosus* que va néixer com a tal, descobreix a la fi amb qui parlar, amb qui discutir, amb qui barallar-se i amb qui abraçar-se. Ho ha endevinat per experiència personal, i així ho posa per escrit en el diccionari quan ho defineix: «Religió. Conjunt de creences i conviccions, d'actitud i sentiments i de maneres de comportament que vinculen una persona o un grup humà amb allò que hom reconeix com a sacre, misteriós o transcendent i sovint identifica amb Déu o el diví» (*Gran enciclopèdia catalana*). Aquesta definició serveix per a tots els homes, per a tots els pobles i per a totes les nacions: és humanament universal. Quina sort que sigui així!

Vet aquí el perquè de la religió, no de totes les religions, perquè de

religió només n'hi ha una a la qual s'atorguen noms distints. Com a la divinitat, com a Déu.

D'aquesta manera, tots, en el fons de la nostra ànima, o digueu-li com vulgueu, som homes religiosos. Podem acceptar-ho o no, ho podem dir en veu alta o amagar-nos d'aquesta realitat, però així és l'home.

Convivència de religions? Convivència de diferents maneres de donar nom a la religió. Perquè la religió, qualsevol religió, sempre és la mateixa i única: la que intenta esbrinar els viaranyes del benestar personal, de la felicitat pròpia, de la pau d'esperit interior... I, a la vegada, quan troba aquest gran tresor, o quan creu que està en el bon camí per trobar-lo, no pot deixar de compartir-lo amb els seus familiars i amics, amb els coneguts i els desconeguts, amb els més propers i els més llunyans. Arriba aleshores

una altra sorpresa: que aquests altres han recorregut també el mateix camí per especulacions pròpies i esclata, ho hauria d'esclatar, l'alegria. Tercera sorpresa: aquesta alegria sovint no sorgeix d'aquest encontre, sinó que cadascú de nosaltres ens aferrem a les nostres conviccions i rebutgem les dels altres. Ens ha costat massa arribar on hem arribat per acceptar el que els altres ens diuen. És arribada l'hora de reflexionar de bell nou, de repensar-nos-ho tot novament, d'humiliar-nos davant nosaltres mateixos, de recogitar sobre aquelles veritats que ens havien fet creure que eren inamovibles. I això costa. I tant que costa! Aquesta és la causa de la difícil convivència que sorgeix massa sovint en el si d'aquest circuit, tanmateix tan humà.

Només hi ha una manera de superar-ho: dir-nos que l'altre, per na-

turalesa, és com jo, amb les mateixes qualitats intel·lectuals naturals que jo, que és, en definitiva, el mateix *homo religiosus* que jo. Si no coincidim del tot en algunes qüestions, no és tan greu; allò més greu seria no coincidir amb l'essència. I si ho espigolem atentament i amb la millor voluntat, veurem que l'essència és la mateixa, perquè d'essència també només n'hi ha una. S'ha acabat, aleshores, el fred allunyament o la confrontació massa calenta: som dos éssers iguals que en tenim un per sobre.

O no.

Sempre ens quedarà el dubte, el gran misteri, l'enigma indesxifrable. Som uns científics de poca volada i amb limitacions il·limitades: potser és aquesta veritat la que ens costa tant d'acceptar i d'admetre. Però... Però aquí romanem, a l'espera de més llum, de més resplendor.

«Una Obra Social compromesa amb els clients i l'entorn»

Societat

El president de "SA NOSTRA", Fernando Alzamora, i el director general, Pere Batle, expliquen el gran canvi que suposarà per a la Caixa de Balears que els clients decideixin l'orientació de l'Obra Social. De fet, la raó de ser i el principi que caracteritza "SA NOSTRA", d'ençà que es va fundar el 1882, és dedicar una bona part dels beneficis a obra social. Amb els seus màxims responsables, volem saber com han planificat aquest canvi, que implica un dels reptes més grans que afronta l'entitat en els seus 126 anys d'història.

Quins són els objectius que us plantejau amb aquest canvi?

President: El primer és apropar l'Obra Social als clients i fer-la més participativa i, consegüentment, posar-la en valor.

Director general: També destacaria, des d'una nova perspectiva, la voluntat d'aconseguir una comunicació eficient i efectiva de totes les actuacions que es duen a terme. D'altra banda, és un objectiu bàsic diferenciar-nos d'altres entitats donant servei a les necessitats financeres i socials dels clients de "SA NOSTRA".

Llanos Lozano, Tomeu Català, Bet,

Salom i Miquel À. Moyà, per què aquestes personalitats i no unes altres?

President: Són uns exemples de bones persones i excel·lents professionals en les àrees a què han dedicat o dediquen la seva feina. No podíem trobar millors testimonis. Els volem agrair la seva franca i desinteressada col·laboració en tots els aspectes.

Director general: La humanitat de cada un d'ells és un valor immens que enforteix, encara més, la proposta de l'Obra Social. També representen una territorialitat diferent, però que ens agermana. 'Ha

estat una gran sort i un encert indiscutible poder comptar amb la seva participació.

L'Obra Social continuarà essent l'estendard de l'entitat financera?

President: La nostra actitud i, de fet, la vocació de l'entitat, sempre ha estat ajudar la societat, estar al seu costat i canalitzar aquesta ajuda per mitjà de l'Obra Social. Ara, ens proposam fer una Obra Social encara més oberta i participativa, més efectiva i personalitzada, una Obra Social més propera al client i al ciutadà.

Director general: La voluntat del

La revista per als més joves
feta a les Illes

VISITA'NS
AL WEB

www.esquitx.cat

subscriu-t'hi!

Consell d'Administració és clara: el client de "SA NOSTRA" ha de tenir l'oportunitat d'orientar el futur de l'Obra Social. Aquesta proposta també és el resultat de la participació activa dels clients i dels representants dels diferents col·lectius vinculats a l'entitat que, a l'hora de planificar el futur, ens varen suggerir aquesta obertura.

Quines àrees emmarquen l'enquesta i, per tant, les actuacions?

President: L'Obra Social fomenta la millora de la qualitat de vida i el benestar de la població, molt especialment els infants i joves, les persones majors, les persones dependents i d'altres en situació d'exclusió social. A l'àrea educativa, facilita la formació i dona suport a la recerca científica i l'ús de les noves tecnologies com a estratègia per al futur. També promou la cultura, i la recuperació, la conservació i la divulgació del patrimoni cultural. Finalment, dona suport a projectes per a la conservació, l'estudi i la divulgació de la naturalesa, així com la bona gestió dels recursos naturals.

Director general: "SA NOSTRA" té una missió social que fa part de la seva raó de ser i que la caracteritza com una entitat eficaç en la gestió financera i solidària amb la societat. El nostre objectiu és re-

fermar aquesta vocació i aquesta actitud de ser l'entitat que facilita recursos econòmics i socials als seus clients en les millors condicions i, en general, a la societat, en el territori on oferim el servei.

CENTRES DE SERVEIS SOCIALS al teu costat

MESTRAL c. Soltes 15 • 971 22 10 23
 PONENT c. Soltes 15 • 971 45 02 94
 CIUTAT ANTIGA c. El Temple 10 • 971 71 08 12
 NORD c. Soldat Soberats Antolí 27 • 971 29 25 25
 ESTACIONS c. Plaça Espanya s/n • 971 29 70 62
 LITORAL DE LLEVANT c. José Vargas Ponce 24-A • 971 26 86 90
 SECTOR EST c. Mimosa 4 • 971 70 61 90
 LLEVANT NORD c. Pare Bayo 17 • 971 42 06 97
 LLEVANT SUD c. Joan Alcover 59 • 971 46 38 15

Ajuntament de Palma

Àrea de Benestar Social Participació i Cultura

Cafè per la Llengua, o la participació popular a favor de la llengua

MACIÀ CALAFAT

La campanya Cafè per la Llengua, presentada el passat mes de desembre a Can Joan de s'Aigo, ha començat a caminar amb força.

Amb aquesta iniciativa de l'Obra Cultural Balear, que pretén fer arribar a la ciutadana el debat a favor de la llengua catalana, s'explicarà a persones de diferents sectors socials la tasca que fa l'entitat. L'objectiu de la campanya és promoure el respecte per la nostra llengua i sensibilitzar a favor del respecte cap al seu ús social. L'entitat ha començat a organitzar reunions amb diferents col·lectius. La finalitat de l'OCB és arribar directament a més de 12.000 persones durant l'any 2009.

Segons els seus responsables, Jaume Mateu i Tomeu Martí, «la campanya aprofitarà la xarxa associativa que hi ha i centrarà la seva acció en les entitats a les quals històricament ha estat més difícil arribar. L'OCB té previst adreçar-se a clubs esportius, associacions de la tercera edat i entitats de nouvinguts, entre d'altres». Amb aquesta finalitat, l'entitat ha elaborat diferents materials de campanya, entre els quals destaca la famosa tassa de cafè, que té com a objectiu fer més lleugeres les tro-

bades. L'OCB també ha editat una revista, *Cafè Express*, argumentaris en diferents idiomes i, fins i tot, sobres de sucre. La campanya també disposa de la pàgina web <http://cafellengua.cat/>, en què es pot trobar informació sobre les diferents activitats. S'encarregarà de la campanya un equip format per voluntaris i treballadors de l'entitat que abordarà les qüestions més habituals en matèria de llengua, amb la intenció de sensibilitzar diferents sectors socials i combatre'n els prejudicis. L'entitat té previst fer com a mínim dues presentacions, una a Inca i una altra a Manacor; reunions a tots els municipis, i un porta a porta a Pollença, per al qual s'ha contractat una empresa especialitzada. La campanya Cafè per la Llengua acabarà a Palma, amb una gran concentra-

ció a favor de la llengua que es farà el novembre de 2009.

Adhesions a la campanya i primeres reunions

La iniciativa ha tingut una gran resposta popular, amb l'adhesió de representants del món social, cultural i polític (escriptors, artistes, personatges televisius, actors, esportistes, polítics i membres del món de la cultura popular). Entre d'altres, destaquen Antoni Torrens, Mateu Matas «Xurí», Francesc Aguiló i Gabriel Gamundí (Cucorba), Pep Suasi, Antoni Nicolau, Francesc Ribera «Titot», Xavi Sarrià, Paquita Tomàs, Maruja Alfaro, Pere Morey, Antoni Vidal Ferrando, Joan Manresa, Ferran Aguiló, Nils Burwitz, Joan Pascual (ARCA), Jordi Sastre (Federació d'Associacions de Veïns de Palma), Antoni Prats, Montserrat Cases, Llorenç Valverde, Joan Mir, Climent Picornell, Cathy Sweeney, Nanda Ramon, Paula Fluxà, Margalida Tous, Rosa Barceló, Fanny Tur, Pere Sampol, Joana Barceló, Maties Salom, Josep Serra i Marta Prunés.

D'altra banda, l'entitat ja ha fet diverses reunions també amb diferents sectors socials. Destaquen el tennista Rafel Nadal i el seu oncle i entrenador, Toni Nadal (podeu veure el vídeo a <http://www.vilaweb.tv/?video=5504>); els treballadors de les direccions generals de Cultura i Política Lingüística del Govern de les Illes Balears (encapçalats per Margalida Tous, Pere Joan Martorell i Jaume Payeras); els Joves de Mallorca per la Llengua; els membres del programa *Insòmnica 500* d'IB3 Ràdio; l'actor de la sèrie *Llàgrima de sang* Salvador Oli-

va; el president del Futbol Club Barcelona, Joan Laporta; i la junta del Col·legi d'Advocats, encapçalada pel seu president Joan Font. Durant els propers mesos, ben segur, centenars i centenars de persones s'afegiran a la llista. O sigui que ja ho

sabeu: si voleu fer feina a favor de la llengua, podeu organitzar reunions amb gent del vostre entorn. No importa si són familiars, amics o coneixuts. Només cal que us poseu en contacte amb nosaltres i us vindrem a veure.

Arreu del món, a totes les cultures, prendre un cafè és signe de conversa amistosa i d'intercanvi civilitzat d'idees. Per això, l'Obra Cultural Balear us convida a prendre un cafè per parlar, sense prejudicis, de les qüestions que us preocupen entorn de la llengua, perquè és important que els ciutadans participin i diguin la seva.

Si voleu fer un cafè per la llengua, posau-vos en contacte amb nosaltres. Si formau part d'una associació o d'un col·lectiu, us podem visitar al vostre local.

També ens podeu trobar a Can Alcover (hora concertada) i els dijous horabaixa de 16.30 a 19.00 hores al bar Omissió (situat devora el local de l'OCB).

Tel.: 971 723 299
A/e: ocb@ocb.cat

EL MIRALL
amb el suport de

**Consell de
Mallorca**

- Plànols Topogràfics
- Mesuraments
- Replanteigs
- Fotografies aèries
- Verticals
- Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

Els estatuts d'autonomia de les Balears

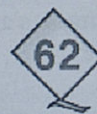
Amb aquest títol, Documenta acaba d'editar el darrer llibre del jurista i professor de Dret Administratiu de la Universitat de les Illes Balears Bartomeu Colom. Aquesta obra pretén explicar en llenguatge planer què és l'Estatut, quins són els seus antecedents, les claus polítiques del procés autonòmic balear, les reformes que ha patit, com han evolucionat les nostres institucions, com se n'han incrementat les competències, si el finançament de la Comunitat Autònoma és suficient, quin és el balanç d'aquests vint-i-cinc anys d'autogovern, què hem fet i què és el que ens queda per fer. Es tracta, per tant, d'una obra altament recomanable per a totes les persones interessades en la història del nostre autogovern.

QUADERNS D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA DE LES BALEARS

ELS ESTATUTS D'AUTONOMIA DE LES BALEARS

BARTOMEU COLOM

EDICIONS
DOCUMENTA BALEAR

La Unió Europea, a favor de l'ús del català al projecte Erasmus

El comissari d'Educació, Formació, Cultura i Joventut de la Unió Europea, Ján Figel, ha reclamat a l'Estat espanyol que preservi i promogui el seu multilingüisme en lloc d'estar a la defensiva i simplificar i cercar una *lingua franca*. D'aquesta manera, la Comissió Europea defensa que les universitats dels Països Catalans imparteixin les classes als estudiants estrangers d'Erasmus en català. Segons el comissari, el projecte Erasmus permet l'ús de qualsevol llengua que s'utilitzi normalment per ensenyar en una universitat, no prefereix un idioma a cap d'altre. A més, ha negat haver rebut cap queixa respecte que els estudiants catalans no tinguin un bon nivell de castellà. Segons Figel, el model d'ensenyament ha d'encoratjar a parlar almenys la llengua materna i dues més, i reivindica que la resposta no és el monolingüisme, sinó el multilingüisme.

D'altra banda, cal recordar que uns quants mesos abans el comissari europeu de Multilingüisme, el romanès Leonard Orban, va negar que el castellà estigués discriminat a Catalunya i va assegurar no haver rebut cap denúncia en relació amb aquest qüestió.

Es publica l'epistolari d'Antoni M. Alcover en CD

L'Editorial Moll acaba de publicar l'*Epistolari d'Antoni M. Alcover*, que aplega la col·lecció epistolar de mossèn Alcover que es conserva a l'Arxiu del Regne de Mallorca. És l'edició íntegra, en CD, de 15.500 cartes, targetes postals i de visita que va rebre entre els anys 1880 i 1931. La curadora n'ha estat Pilar Perea, que va emprendre aquesta tasca fa tres anys.

L'escriptor i lingüista mallorquí Antoni M. Alcover va ser l'ideòleg i coautor del Diccionari català-valencià-balear, de l'*Aplec de rondalles mallorquines* i d'un grapat de treballs sobre gramàtica. Així mateix, va dirigir i costejar l'edició de les obres de Ramon Llull. L'epistolari inclou cartes familiars que deixen veure la part més humana del mossèn i la correspondència amb filòlegs d'Alemanya i França. També hi ha cartes de Tomàs Forteza, un dels primers gramàtics de la llengua catalana, que assessorava Alcover, i la correspondència amb Pompeu Fabra i Costa i Llobera. L'obra ha de servir per revalorar la figura d'aquest mallorquí insigne. Els materials s'han classificat per emissors de documents i per localitat de tramesa. I els criteris de cerca són: emissor, destinatari, localitat, data, tema, llengua i paraules significatives. El CD és fruit de la col·laboració de la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears, la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona, Lingüamón - Casa de les Llengües, la Fundació Antoni M. Alcover de Manacor, la Fundació Germà Colon de la Universitat Jaume I de Castelló i l'Editorial Moll. L'obra precisa la biografia de mossèn Alcover i aclareix aspectes que solament se sabien en part. Per això, Perea té ara la intenció de publicar una biografia d'Antoni M. Alcover actualitzada, aprofitant tota la recerca que ha dut a terme per poder fer el recull epistolar.

Assemblea General de l'associació EL MIRALL

Dia: 7 d'abril

Hora: 17.00 h

Lloc: local de l'OCB, al carrer del Pare Bartomeu Pou, 31

Ordre del dia

1. Lectura i aprovació, si escau, de l'acta de la sessió anterior.
2. Balanç econòmic de l'exercici del 2008.
3. Memòria de l'exercici del 2008.
4. Aprovació dels pressuposts del 2009.
5. Precs i preguntes.

Cream espais per conviure

Roldan
Cream espais per conviure

971 763 666 · www.rolan.es

Pissarres digitals interactives: una andròmina més?

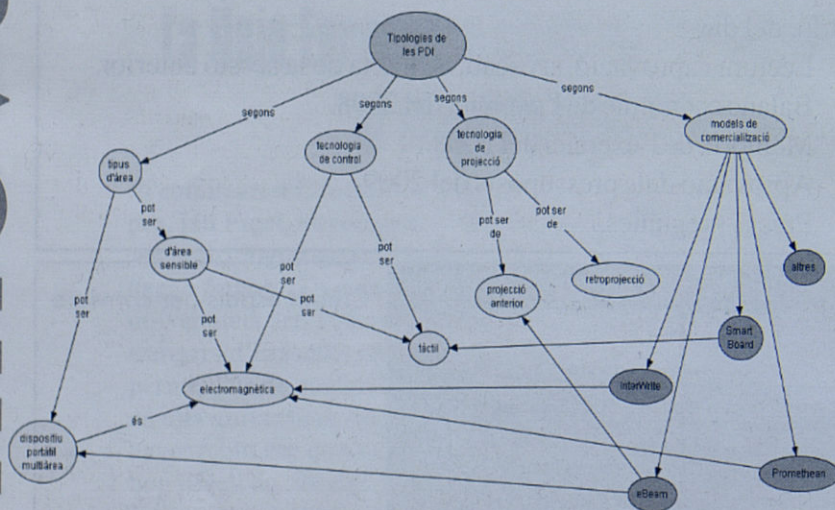
SEBASTIÀ VIDAL VICENS

**Les pissarres digitals
suposaran una nova
manera d'entendre
l'ensenyament.
És qüestió de temps
que l'alumnat es
familiaritzi amb aquest
avenç tecnològic**

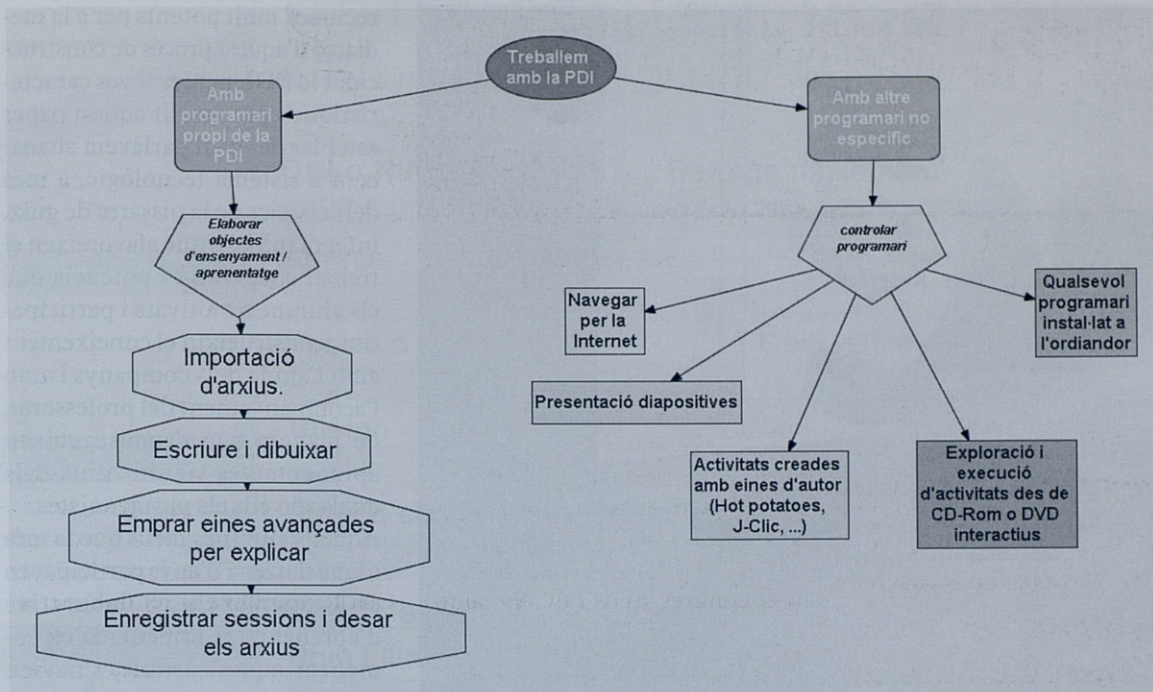
Fa poc més d'una dotzena d'anys que la meua companya de ponència, Margarita Marín, començava la seva intervenció en una de les sales de la UIB reservades per fer-hi el congrés EDUTEC-95¹ amb una citació de *Veinte de julio de 2019*,² de l'escriptor de ciència-ficció Arthur C. Clarke: «Les tecnologies que estan canviant la societat –satèl·lits de comunicació, cables de fibra òptica, televisió interactiva, ordinadors– també canviaran la forma en què s'imparteix l'educació.» La ponència tractava sobre l'aprenentatge de la història de les matemàtiques amb eines telemàtiques quan l'ús de la Internet en els contextos educatius amb alumnat d'ensenyament no universitari estava encara a les baceroles. Però Clark ja aventurava al capítol 5 del seu assaig, 10 anys abans, que cap al 2019 les institucions

educatives tradicionals, des de l'educació infantil fins a les facultats universitàries, sofririen canvis en profunditat per mor de les noves tecnologies. La predicció de Clarke apuntava al fet que, per a aquesta societat futura, la necessitat d'estudiar durant tota la vida faria de l'educació una habilitat imprescindible per a tothom: l'objectiu de l'escola en aquest nou context seria ensenyar a aprendre. Actualment, 10 anys abans de la data en la qual l'autor anglosaxó situa les seves prediccions, els centres educatius d'ensenyament primari i secundari progressen amb un ritme cada vegada més viu en el procés d'implantació de les TIC a les seves aules, i els docents reflexionen i debaten sobre la funció de mediació que tenen les tecnologies digitals en el procés d'aprendre a ensenyar i a aprendre. I avui, en aquest context, sembla que l'andròmina protagonista de moda és la pissarra digital interactiva, un recurs relativament nou que tecnologies ja no tan noves posen a l'abast dels docents perquè puguin fer les seves classes des d'una perspectiva innovadora. La facilitat per usar-la i la seva aparença física semblant a la pissarra tradicional la promouen com una de les eines més adequades per implantar les tecnologies de la informació i comunicació (TIC) a l'aula.

Tècnicament, una pissarra digital interactiva (PDI) és el resultat de combinar un ordinador, un projec-

- MARÍN, Margarita; MARTÍN, Antonio; VIDAL, Sebastià. «Encuentros telemáticos con la historia». A: SALINAS, J i altres (coord.). *Redes de comunicación, redes de aprendizaje*. Palma: UIB, EEOS, 1996.
- CLARKE, Arthur C. *Veinte de julio de 2019, la vida en el siglo XXI*. Barcelona: GeoPlaneta Editorial, 1986.

tor i una pantalla sensible o un dispositiu que en fa la funció. Les tecnologies que combinen i interconnecten aquests tres elements són diverses, des de connexions per dispositius USB fins a altres sense fils, des d'àrees sensibles al contacte d'un punter (electromagnètiques, infraroges) fins a altres sensibles al contacte dels dits (tàctils), o altres dispositius que no necessiten cap àrea sensible i que permeten la màxima portabilitat del sistema, concentrant-ho tot en el punter. I tots aquests dispositius permeten convertir la pissarra digital en una extensió de l'ordinador, un monitor a gran escala, amb la particularitat fonamental que en aquesta àrea projectada queden unificats la pantalla, el teclat i el ratolí per poder controlar des

d'aquesta l'ordinador i tot el programari que hi tingui instal·lat. Introduir esquema tipologia de les PDI?

Tot i que les pissarres digitals, ni les clàssiques, són exclusives de les aules, sembla que en el context educatiu és on la seva aportació pot provocar un canvi significatiu important en la qualitat dels processos d'ensenyament i aprenentatge que s'hi desenvolupen.

Així, en una aula en la qual disposam de connexió a la Internet, amb la PDI podem:

- Projectar informació en format digital des de l'ordinador: tota la informació de la xarxa mundial a l'abast sobre la pantalla.
- Controlar l'ordinador des de la pissarra en mode ratolí: tots els programaris instal·lats (aplicaci-

ons) al nostre abast sobre la pantalla.

- Fer anotacions a la pissarra amb el punter (en el cas de les de tipologia tàctil, també amb el dit) en mode llapis, tant sobre espais en blanc com sobre qualsevol dels continguts projectats.
- Editar, fer presentacions, guardar tot el que s'hi ha elaborat amb el programari específic d'autor de la pròpia PDI.
- Compartir l'àrea de la pissarra amb qualsevol altre usuari o grup d'usuaris que estigui connectat en xarxa local o a la Internet

Quins avantatges aporta per a l'aprenentatge disposar d'aquestes funcionalitats? N'hi ha de molt evidents. El fet de poder manipular continguts digitals multimèdia

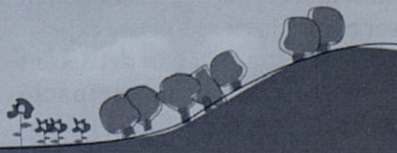
Més de 150 anys cuidant el nostre futur

Sostenibilitat

força

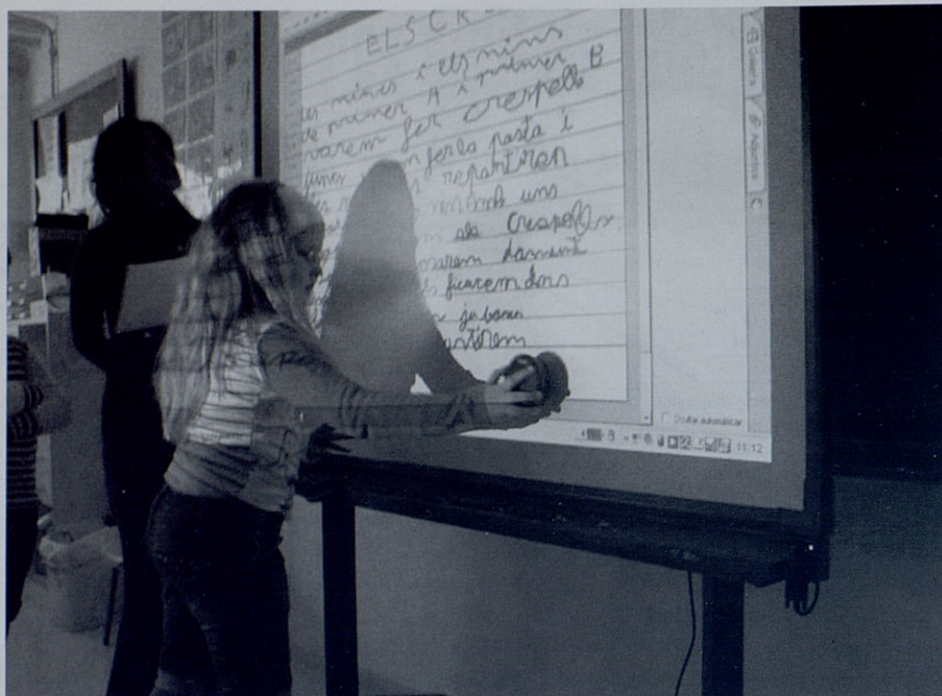
arrels

futur

Energia sostenible, un futur més segur
Des de sempre impulsam amb energia el desenvolupament sostenible i el futur de les nostres illes.

E
gesa endesa

en temps real a la pissarra permet donar un gran suport visual a les explicacions i treballar amb control sobre animacions per analitzar i entendre processos complexos, fins i tot amb l'ajuda de simulacions tridimensionals. Possibilita també aprofitar, de manera selectiva i adaptada a les necessitats del grup classe, tot el contingut educatiu, objectes d'aprenentatge i exercicis que estan ja dissenyats i a l'abast a la Internet o distribuïts en CD-Rom. A més a més, podem guardar tot el procés fet per a una explicació docent o l'elaboració d'activitats i de contingut de l'aprenent per repetir-lo a la mateixa sessió en la seqüència que interressi i assolir així una major significació, o per elaborar un arxiu de les explicacions i les activitats desenvolupades a la classe.

Tot i això, la PDI no substitueix la pissarra de guix, ni la classe tradicional, ni la professora o el professor. Ni tan sols aconsegueix per si mateixa introduir modificacions en el model pedagògic: la PDI pot ser emprada en una classe expositiva, magistral, per part del docent i d'escolta i de participació majoritàriament passiva de l'alumnat sense suposar cap tipus d'innovació metodològica. El model tecnològic amb possibilitats innovadores no és suficient per trasto-

car el model pedagògic tradicional de transmissió de coneixement. On podem trobar realment les aportacions d'aquest recurs tecnològic per a la innovació educativa? Potser els avantatges en aquest sentit no resultin tan evidents i calgui explicitar-los.

Les possibilitats tecnològiques associades a la PDI i la seva incorporació progressiva a les aules permeten reprendre o aprofundir el debat de fons, centrat, sobretot, en una reflexió sobre la manera d'ensenyar i d'aprendre i sobre el veritable sentit i necessitat de la tecnologia integrada en el model pedagògic. La discussió sobre el canvi de mentalitat necessari quant a com s'aprèn i com s'ha d'ensenyar incideix sobre el procés de creació i elaboració de coneixement i demana un canvi en el paper del docent, que es reconverteix de transmissor de coneixement en mediador que acompanya i segueix el procés d'aprenentatge que fa l'alumne. El que cal transmetre ara no és informació ni coneixement lineal, sinó capacitats per seleccionar, valorar, discernir, desenvolupar el sentit crític, tenir i expressar opinió, construir, en definitiva, pensament i compartir-lo amb els altres. La incorporació de les TIC al context educatiu, integrant-les en el currículum, possibilita

recursos molt potents per a la mediació d'aquest procés de construcció. I la PDI, per les seves característiques, pot assolir aquest paper estel·lar del qual parlàvem abans: com a sistema tecnològic, a més dels clàssics de la pissarra de guix, integra mitjans que afavoreixen el treball cooperatiu i potencia que els alumnes, motivats i participatius, construeixin el coneixement amb l'ajuda dels companys i amb l'acompanyament del professorat, de manera que s'aconsegueixen aprenentatges significatius dels quals són ells els protagonistes.

Aquells alumnes meus que fa més d'una dotzena d'anys participaven en l'experiència col·laborativa d'aprenentatge esmentada en començar aquest article, s'havien d'arreglar de quatre en quatre, dificultosament, sobre la pantalla de l'únic ordinador del centre connectat a la Internet amb escassa amplitud de banda. Disposar avui en dia d'una PDI a l'aula amb l'amplitud de banda que permeten les connexions actuals demostra una evident innovació tecnològica. Però no podem perdre de vista que no n'hi ha prou amb aquest avenç tecnològic. L'autèntica innovació en el sentit que apuntava A. C. Clark passa forçosament per aprofundir les modificacions del model pedagògic que s'implanta a les escoles, als instituts o a les facultats mateixes. El *quid* de tota innovació passa, en definitiva, per les persones, i exigeix una formació responsable del professorat que possibiliti que els equips professionals assumeixin, des de perspectives del constructivisme social, els canvis que les innovacions tecnològiques plantegen i promouen en la forma d'ensenyar i d'aprendre. Resulta imprescindible que l'educació evolucioni al mateix temps que la societat sense perdre l'objectiu d'educar persones més autònomes i lliures. De ben segur, en aquest procés, ens serà de gran ajuda el fet que a cada aula hi hagi una PDI. Però els protagonistes de tot plegat n'hem de ser les persones, aprenents d'aprendre, aprenents de viure, tota la nostra vida.

EL MIRALL

FES-TE'N SOCI

Emplena aquesta butlleta amb les teves dades i envia-la al fax 971 719 385.

Nom i llinatges

DNI o NIF

Data de naixement

Adreça

Població

Codi postal

Telèfon

Telèfon mòbil

Adreça electrònica

DADES BANCÀRIES

Nom i llinatges del titular del compte

Nom del banc o caixa

Adreça i població de l'oficina

Codi del compte del client

Entitat

Sucursal

DC

Número de compte

Sol·licit que carreguin al meu compte la quota:

Marcat amb una creu la modalitat de quota elegida. El cobrament s'efectuarà **anualment** mitjançant la presentació del rebut al banc o a la caixa.

25,00 €

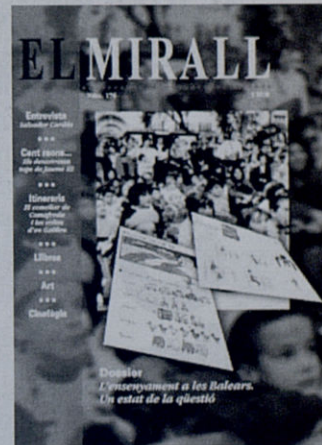
Aportació especial (indicau-ne l'import):

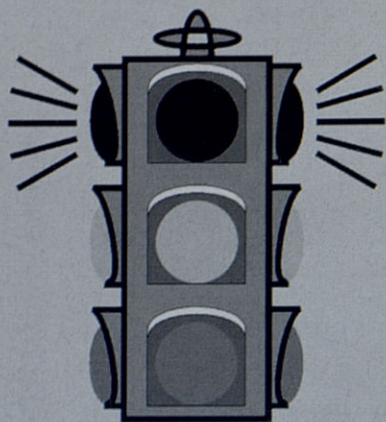
€

Signatura de l'associat/da:

Accept expressament els termes de la clàusula de tractament de dades *

*Clàusula de tractament de dades: D'acord amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, les dades recollides en aquest formulari s'inclouran en un fitxer automatitzat del qual és titular l'Associació El Mirall. Les teves dades es podran utilitzar per gestionar la teva col·laboració i per enviar-te informació de l'associació i d'entitats col·laboradores. Per exercir el dret d'accés, d'oposició, de rectificació o de cancel·lació, cal que envii un escrit adreçat a l'Associació El Mirall, carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos, 07003 Palma.

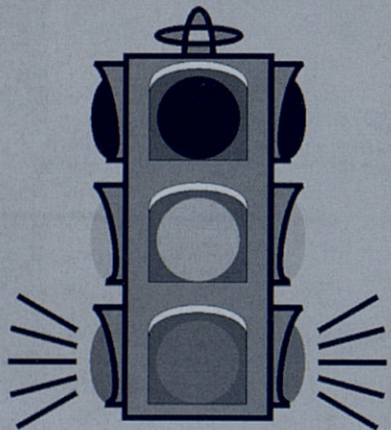
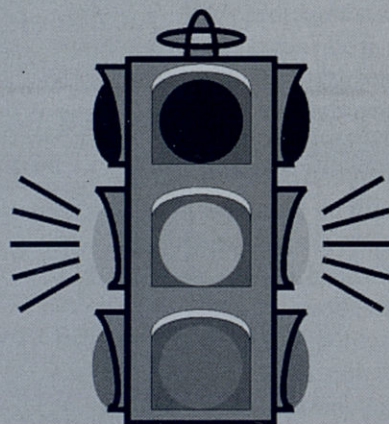

VERMELL

Al PP, per mantenir la batalla contra l'ús de la llengua a la sanitat. El partit continua exhibint dosis elevades de demagògia en afirmar que és més important l'atenció sanitària que el coneixement del català, quan parlar la llengua del pacient sempre suposa una millora en el diagnòstic i en el tracte. El PP pretén amb la seva campanya guanyar els vots d'un sector determinat de la societat perjudicant els drets lingüístics dels ciutadans. Una actitud que ataca clarament l'Estatut d'autonomia, segons el qual el català és la llengua pròpia i oficial de les Illes Balears, i la Llei de normalització lingüística, que obliga els funcionaris públics a conèixer la nostra llengua.

GROC

A Microsoft, per la seva tasca insuficient en la traducció al català dels seus programes informàtics. Si bé durant els darrers anys hi ha hagut avanços, que han motivat que la multinacional rebés el I Premi a la Promoció de la Realitat Plurilingüe de l'Estat, concedit pels governs de les Balears, Catalunya, País Basc i Galícia, el reconeixement no pot amagar que els programes de Microsoft no permeten triar la llengua catalana en el moment d'instal·lar-hi els programes. A més, segons ha denunciat Softcatalà, el cost de les traduccions ha estat a càrrec de les institucions catalanes

VERD

A la XX Setmana del Llibre en Català, que s'ha fet aquests dies Palma. La trobada ha oferit un programa de gran interès, que ha comptat amb la participació dels escriptors més importants del moment actual. La iniciativa ha tingut un gran èxit de públic, que desmenteix l'afirmació que els mallorquins no llegeixen en català. Els organitzadors estan d'enhorabona.

OFICINA DELS **DRETS** LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions lingüístiques pel fet d'expressar-se en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho

arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics

C. del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos

07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

A black and white close-up portrait of an elderly man with glasses, smiling. He is wearing a white shirt and a dark tie. The background is slightly blurred, showing other people in a social setting.

SA NOSTRA ACTITUD *participa*

i decideix el destí
dels beneficis
que generes

www.actitudsanostra.com

Tomeu Català
Director Projecte Home

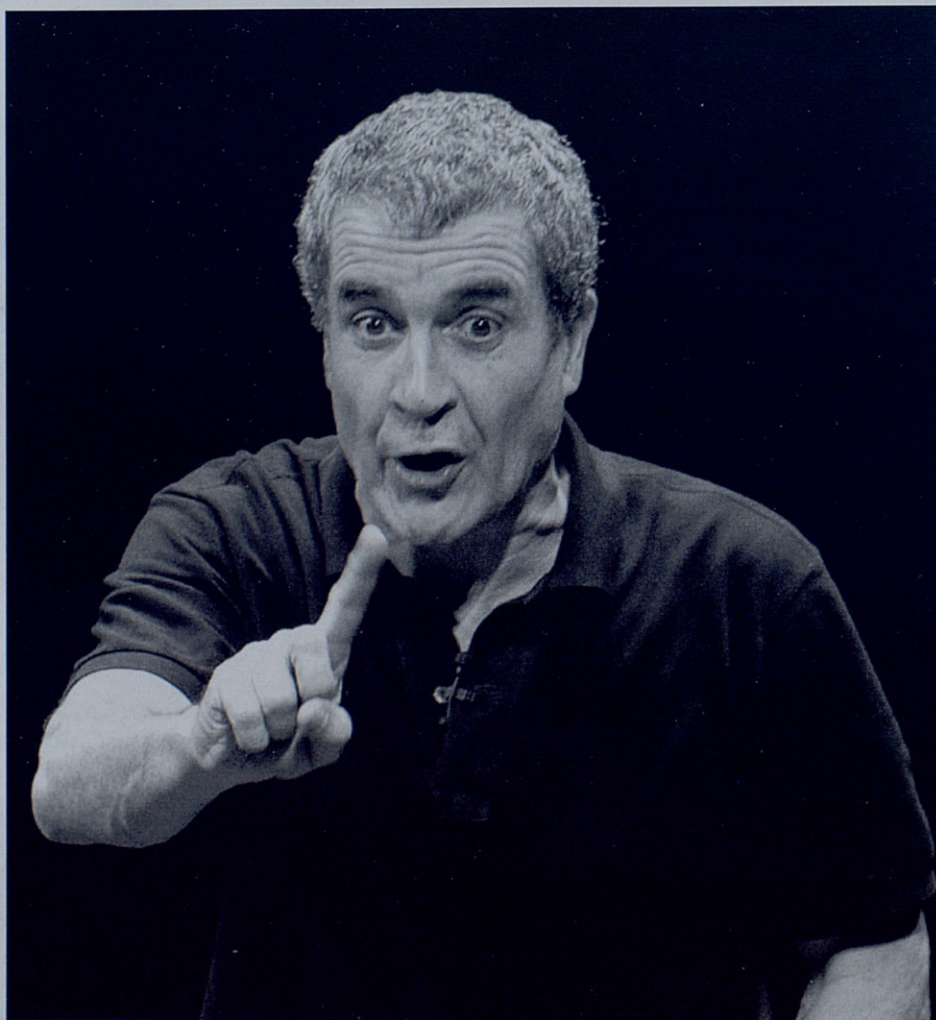
 Obra Social
SA NOSTRA Caixa de Balears

Pepe Rubianes, t'estimam tant!

BIEL MESQUIDA

AMIC, AMIC, ET DUCAQUÍ! La notícia, no per anunciada, és menys brutal i imprevista. Entr al cotxe. Migdia de diumenge u de març de 2009, Catalunya Ràdio s'encén automàticament quan el motor arrenca. I la veu freda d'un locutor em diu que Pepe Rubianes, amic de l'ànima, t'has mort. I t'he vist riure, i t'he vist fent un monòleg pòstum i íntim, ple de sarcasmes crus i llixuets corrosius, on deixaves esbatussats els dolents de tot el món social, personal, global que ens enrevolta per totes parts menys per una: la llibertat. I tu eres un musiquer de les llibertats, un

vividor de les llibertats, un espot publicitari de les llibertats, una veu polifònica de les llibertats, les gran riallades de les llibertats en sessió contínua. La teva vida era una recerca sempre seguida de les llibertats, de les justícies, de les amors, de les veritats, de les belleses, de tot allò que des fa anys i panys ens hem romput la còrpora i el cervell per aconseguir fer fruitar en aquestes terres ingrates, salvatges, estèrils i bàrbars on desmorim. I tot això amb el teu mester excel·lent, amb la teva *tecné* de poeta de l'entreteniment ho converties en espectacle, en xou, en poesia dita,

interpretada, cantada, coreografiada, obrada a cop de consciència per un home ben fet, no gaire alt, amb l'expressivitat, personal i singular, del seu cos convertit en una de les màquines transmissores, irradiadores, de vida, d'humors, de savieses, d'Exocets de tota casta, forma, música i bram contra tots els dolents que coneixem de sempre. Quan sortia dels teus xous em feia mal la panxa de riure i tenia el cap obert de gust pensament. Feies riure i pensar simultàniament, i això és una reacció que et deixa com a nou. Ens deixaves fets de bell nou, ens repastaves amb el teu cosir i cantar, fet veta de la bona, i contar. Quan anàvem a sopar em feia mal la panxa de riure. Quan ens trobàvem em feies esclatar, fins i tot en els darrers temps quan jo em posava a plorar com un pomot en separar-nos. I tu, en l'encontre (el darrer va ser al carrer del Peu de la Creu de Barcelona, just davant Can 62. Tot un acudit reial), m'havies regalat com sempre una grapada de rialles, una grapada de festa. Em provocaves, amb aquesta saviesa feta art, un riure allibe-

rador que em feia alenar a l'ampla, em despertava idees, em feia escriguera, m'ajudava a veure-hi, a sentir, em mostrava l'altra cara de la comèdia, em feia sentir viu i humà. I bo. La llet de la tendresa humana, ens donaves. Ja podies amollar càrregues de profunditat contra els borbons o contra els explotadors, contra l'Espanya neofranquista, contra els esclavitzadors i contra els lloscos d'esperit, o fer mil i una caramboles amb els llenguatges infectats d'humor i d'amor a sobredosis: sempre em donaves vida. A l'Auditori de Palma, el darrer cop que hi actuares, m'electritzava veure com electritzaves de cop dues mil persones amb l'energia d'un art senzill, coratjós, ple de giny i enginy, antic i de suara. Ens tenies a tots dins la butxaca amb paraules pensades que sonaven a inventades en aquells mateixos moments, amb onomatopeies treballadíssimes que deies com músiques celestials que acabaves de caçar al vol, amb una gestualitat de mèdium, de mag, de ballari, d'artista vertader. Em passaria hores escrivint-te, amic de l'ànima. Recordant aquell horabai-

xa dels anys seixanta quan l'amiga Teresa Sanz ens presentà en aquell teatrí de l'esquerra de l'estàtua de Colom de Barcelona, just devora uns militars, i les coses meravelloses i divertides que ens passaren. Això ja ho contaré en pèls i senyals en una *altera nota* per seguir recordant-te. Emperò ara, com que som egoista i sé que hi ets, posaré uns vídeos teus, uns youtubes. Una forma de compartir-te, de llegir-te i de fer-te viu. Mentre jo visqui tu seràs viu! Bumba! Sempre clàssic i nou, sempre pallasso i artista, sempre creador i creatiu, sempre savi de la vida inimitable. Sensacional i tendre! Ele!

LLIBRES EN UN DESORDRE VOLGUT. És mal de fer reconèixer els propis errors, les falles íntimes, els llocs comuns d'un mateix. Dic això perquè tenc la taula desordenada, plena de llibres i revistes, sense concert. Voldria parlar de cadascun d'aquests objectes que m'han produït, o em produeixen (perquè alguns els llegesc o rellegesc) pler, m'entretenen i em fan pensar. Com que sé que això no és possible crec que el millor és

CASAL SOLLERIC

PLANTA NOBLE
ANTONI FERRAGUT
Retrospectiva
Fins març

JOAN COSTA
Ondulacions de la Mediterrània
Abril - juny

ENTRESOL I PLANTA BAIXA
PREMI CIUTAT DE PALMA
"ANTONI GELABERT" D'ARTS VISUALS 2008
Gener - abril

PLANTA ENTRESOL
RAFEL BESTARD
Inadaptacions
Abril - juny

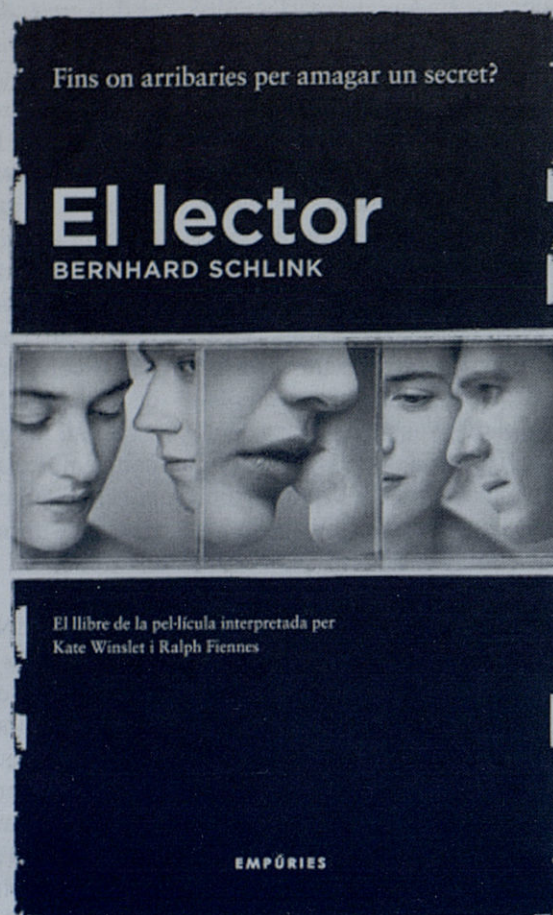
ESPAT QUATRE
GERMÁN GÓMEZ
Condenados
Gener - abril

JOSÉ MALDONADO
Espacio rápido
Abril - juny

SES VOLTES

ROSTRES DE ROMA
Retrats romans
del Museo Arqueológico Nacional
Gener - març

ÁLVARO LEIVA
Mare
Abril - juny

anar per feina. Alguns lectors m'han demanat recomanacions. Aquí en teniu unes quantes. Aquest llibre, *El lector* (Anagrama), de Bernhard Schlink, el vaig llegir el setembre de 1997, emperò ara han fet la pel·lícula (que no he vist i que veuré perquè hi surt una actriu que m'entusiasma, Kate Winslet), i se n'ha publicat una nova reedició. La novel·la d'aquest jutge que viu entre Bonn i Berlín va ser carn de best-seller internacional i va rebre una mala fi de premis. Però és una història complexa que toca des d'una punt de vista ben d'ara el retorn al passat, la indagació del nazisme a través de diversos subjectes. I hi ha el descobriment del sexe, l'amor, l'oblit, el judici. Novel·la en què l'horror, la pietat i la compassió es conjuminen en un text incandescent que es fica en les ferides de l'ànima del segle xx: les nostres ferides. Com comprendre i no condemnar i viceversa? Per a aquests capvespres d'hivern, plujosos i freds, asseure's vora la

foganya i agafar *Els turmentats* (Edicions Bromera), de John Connolly, pot ser una aventura apassionant. Aquest irlandès, que viu entre Dublín i els Estats Units, ha aconseguit, amb la sèrie del detectiu Charlie Parker «Bird», un ressò mundial. Aquesta és la primera novel·la seva que es tradueix al català, i l'escriptor Carles Miró ho ha fet molt bé. Amb una llengua actual i flexible, seguim la història de Daniel Clay, un psiquiatre infantil acusat d'abusos sexuals als nins que desapareix al principi del relat. Quan tothom el dona per mort, cinc anys després, la seva filla Rebecca rep la visita de Frank Merrick, un pare obsessionat amb la desaparició de la seva filla. Rebecca contracta el detectiu Charlie Parker per saber. Amb aquests elements hi ha cinc-centes pàgines d'entreteniment assegurat. Joseph Roth va néixer el 1894 a Brody, ara Ucraïna, la regió de Galítsia que formava part del l'Imperi austrohongarès fins que el 1919 va ser incorporada a Polònia, i va

morir a París el 1939. De jovenet, en unes edicions de Plaza Editores, vaig llegir *La marxa de Radetzky*, que és una novel·la crítica de la monarquia austrohongaresa, que, per altra banda, Roth, oïat pel nazisme i pel comunisme rus, considerava una forma possible de govern per a l'Europa del seu temps. Judith Vilar ha fet una bella traducció de *La rebel·lió* (Ensiola Editorial), en què, amb una veu saborosa i clàssica, sabem la vida d'Andreas Pum, un músic ambulat. Persona d'ordre i bon patriota, toca, des de la seva cantonada, marxes militars i l'himne nacional. Emperò els temps estan canviant i ell encara no es tem de la caiguda d'aquest imperi corrupte i esquarterat, i viurà la dissolució i la revolució amb intensitat dolorosa. Un text essencial d'un personatge humaníssim.

I per acabar la ronda, un llibre curiós: *501 llocs que has de conèixer abans de morir* (Ara Llibres), de César Barba i Sergi Ramis. Els autors són periodistes de viatges, especialistes de la natura i, sobretot, amadors del patrimoni cultural nostrat. Abans que res és una tria personal, una antologia de llocs ordenats per afinitat íntima. Al títol de cada article s'indica el lloc, la situació triada i el municipi on es troba l'indret. En el text s'indica la localitat de la qual es parla i al final hi ha una fitxa per trobar la documentació i les dades per anar-hi. Quan m'he llançat a fullejar i cercar, he vist que hi havia molts dels meus llocs meravellosos de les terres de cultura catalana (els arrossars al delta de l'Ebre, les cales del desert d'Alfama, la plaça de Sant Felip Neri a la llum de la lluna, el tapís de la Creació i la Catedral de Girona, la ciutat emmurallada de Morella, els Moros i Cristians, sa Calobra, cala Macarella, sa Dragonera, la ciutat d'Alguer, etc.), emperò en mancaven molts que també m'havien colpit. No hi ha por. Els autors demanen als lectors que els enviïn a un correu els llocs que vulguin i escriuran potser un altre llibre: *501 coses que ens han passat per alt*. Voluptuosa lectura!

Ma-10

98

ona Mallorca
98.0 FM

Informació, entreteniment, música, cultura, esports... ara
al 98.0 FM. Perquè les coses les vius aquí i des d'aquí.
www.onamallorca.com

**Saps on
som, ara?**

98

Kiefer, teatre de la memòria

JOSEP MARIA ALAMINOS

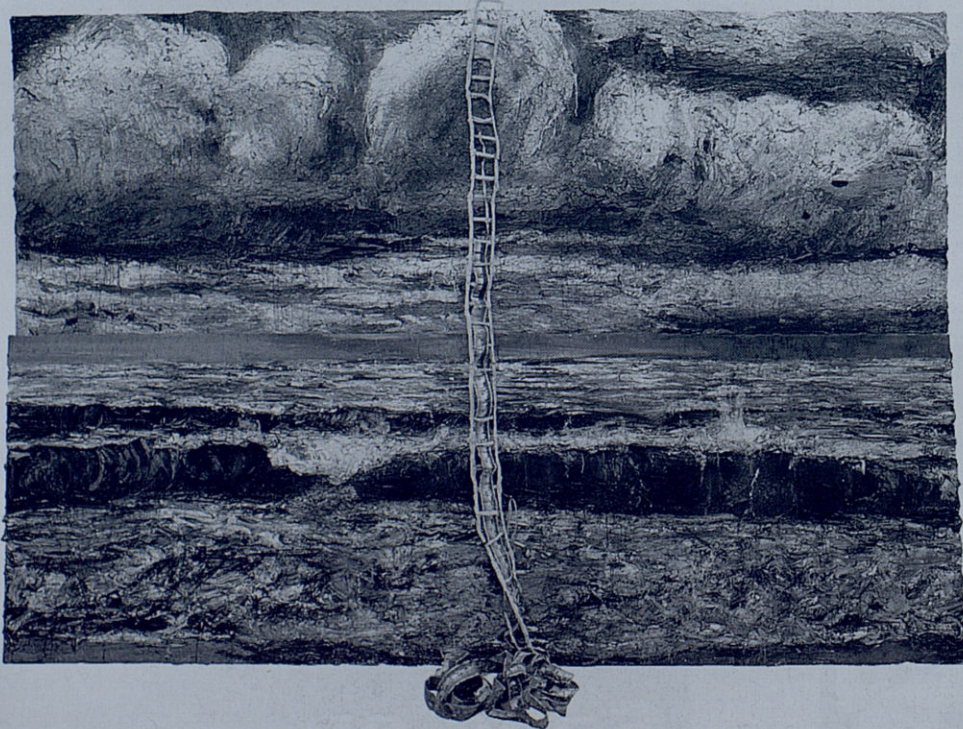
L'exposició «Anselm Kiefer. Obres de la col·lecció Grothe» serveix per celebrar el cinquè aniversari del museu Es Baluard de Palma. Comissariada per Walter Smerling, president de la Stiftung für Kunst und Kultur de Bonn, la mostra acull les peces de l'artista presents a la Col·lecció Grothe. Es tracta d'un conjunt d'obres de gran format, representatives de l'itinerari que ha seguit la producció de l'artista alemany i de la temàtica recurrent en la seva obra: la recuperació de la memòria històrica alemanya després de la Segona Guerra Mundial, l'holocaust, les conseqüències devastadores de la guerra, la càbala, el judeocristianisme, la mitologia o la literatura. Per acompanyar l'exposició, Es Baluard edita un catàleg que documenta àmpliament l'exposició amb textos de Cristina Ros, directora del museu; Walter Smerling, comissari de l'exposició, i Juan

Manuel Bonet, escriptor i crític d'art. A més, el catàleg inclou una conversa sobre Anselm Kiefer amb la participació d'especialistes en la seva obra: Dieter Ronte, Peter Iden i Walter Smerling mateix.

La col·lecció Grothe

No sempre la postguerra és misèria. Per a uns pocs, aquesta situació de desastre que comporta la reconstrucció de ciutats i edificis de tot un país suposa una font de riquesa. És el cas de Hans Grothe, per a qui aquesta postguerra va significar que ell, com molts d'altres, tingués l'oportunitat, amb la seva empresa de construcció, d'aconseguir una gran fortuna. Però, home excepcional en els negocis, ha demostrat ser també excepcional en la manera d'invertir la seva riquesa, ja que ha aglutinat una de les col·leccions artístiques de més renom a Europa.

Am Anfang (Al començament), 2008. Oli, emulsió i plom damunt paper fotogràfic sota tela, 380 x 560 cm.

La col·lecció Grothe, bàsicament centrada en la pintura i en l'escultura, es pot considerar una de les col·leccions més importants que es coneix sobre l'art alemany contemporani. Abasta des de 1960, data en la qual ja la recuperació econòmica apareix com un fet, fins als nostres dies. Amb les adquisicions de la col·lecció, s'han agrupat sèries d'obres clau de cada artista, a partir de les converses amb l'autor, del coneixement de l'home i de la seva obra. D'aquesta forma no s'han comprat obres aïllades i esporàdicament, aprofitant-se d'un mercat més o menys accessible, sinó que s'han comprat grups d'obres d'un mateix artista fins a formar un grup coherent. L'expressionisme alemany dels setanta és,

sens dubte, el nucli més destacat i tal vegada el més impressionant de la col·lecció, amb personalitats com Baselitz, Immendorf, Penck, Lüpertz o Kiefer.

La cosmogonia de Kiefer

Anselm Kiefer va néixer el 1945 a Donaueschingen, al sud d'Alemanya. Reconegut internacionalment com un dels més importants creadors del nostre temps, la seva producció s'inicia l'any 1966, quan decideix dedicar-se a l'art. Les seves obres dels anys setanta i vuitanta giren entorn de la mitologia, la història, la religió i la simbologia alemanya, temes que l'artista investiga profundament i que utilitza de forma recurrent com a mitjà

1. *Shebirat Ha Kelim*, 1990. Plom, vidre, vestit, cendra i cabell de dona damunt fusta, 380 x 250 cm.

Art Tendències

Voyage au bout de la nuit (Viatge al final de la nit), 2002. Oli, emulsió, plom i tècnica mixta damunt tela, 385 × 560 cm.

per evitar el procés d'amnèsia col·lectiva davant les brutalitats i les tragèdies històriques d'una Alemanya desmembrada per la Segona Guerra Mundial i en plena lluita per la restitució de la seva identitat com a país. D'aquesta forma, la càbala, els nibelungs, Adolf Hitler, el músic Richard Wagner o l'arquitecte del nazisme, Albert Speer, són referències comunes a les obres d'aquest període, que han estat considerades un autèntic «teatre de la memòria».

Els seus treballs, en els quals es fusionen la pintura, l'escultura o la fotografia, mitjançant tècniques com el collage i l'assemblatge, subratllen la solemnitat i la naturalesa transcendent del seu contingut, no tan sols per les seves qualitats tàctils, sinó per la violència de la pinzellada i l'opacitat que trans-

met una paleta de colors gairebé monocroma, barrejada amb materials poc ortodoxos com plom, fil·ferro, palla, guix, fang, cendra o pols, o flors i plantes reals, en contrast amb la transparència del seu significat.

No és fins a començament dels anys noranta quan Kiefer, després d'una sèrie de viatges pel món, comença a explorar temes més universals, encara basats en la religió, els simbolismes ocults, els mites i la història, però concentrant-se ara més en la destinació global de l'art i de la cultura. Entre les influències que se li solen atribuir, hi ha la de Joseph Beuys i la de filòsofs com Heidegger, Foucault, Ingeborg, Bachmann o Goethe.

Des de 1993, Kiefer viu i treballa a Barjac, una petita vila de França, prop d'Avinyó, on ha creat un au-

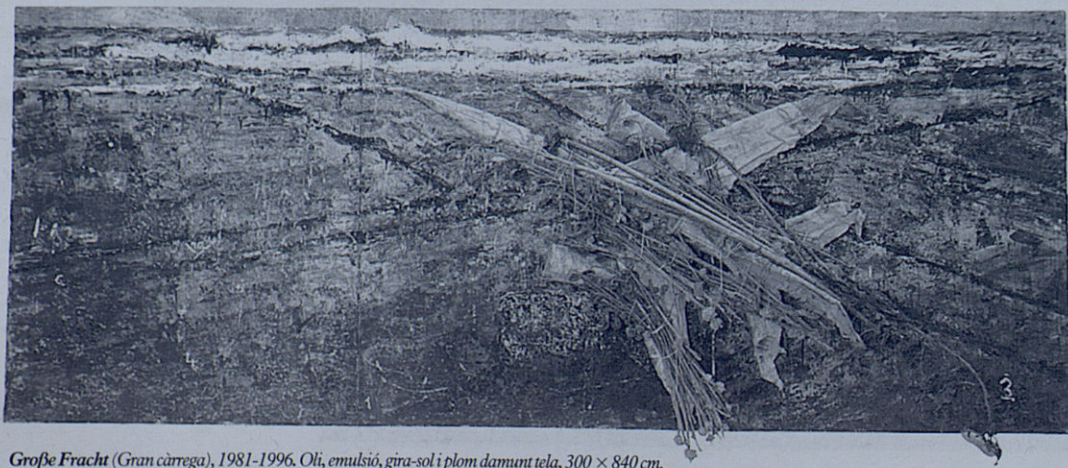
tèntic laboratori que li permet practicar amb idees i materials per transformar-los en autèntiques experiències artístiques. Reconegut com un dels més importants artistes en actiu, ha estat el protagonista d'exposicions a les institucions i museus més rellevants de tot el món, i la seva obra ha estat font d'inspiració de nombrosos artistes de generacions posteriors.

Les obres d'aquesta exposició no aclaparen només per la seva monumentalitat. Ni per la ingent quantitat de matèria que hi contenen, ni per l'enginy tècnic utilitzat en la seva elaboració, ni per com són d'inusuals els materials utilitzats... Més aviat, l'obra de Kiefer sobta pel missatge que amaga, per la quantitat de símbols i enigmes que oculta, pels significats que números, signes o paraules aboquen a les obres. Efectivament, en peces com *Shebirat Ha Kelim* (1990), *Große Fracht* (1981-1996), *Voyage au bout de la nuit* (2002) o la magnífica *Am Anfang* (2008), hi trobam el cosmos de Kiefer, amb les referències a l'esdevenir històric que ens ha tocat viure, i també al trajecte vital de l'artista, que segueix a la recerca del coneixement en estat pur, i s'aproxima a la veritat partint de l'espiritualitat i dels mecanismes i misteris de la ment humana.

«Anselm Kiefer. Obres de la col·lecció Grothe».

Es Baluard Museu d'Art Modern i Contemporani de Palma.

Fins al 30 d'agost.

Große Fracht (Gran càrrega), 1981-1996. Oli, emulsió, gira-sol i plom damunt tela, 300 × 840 cm.

BIBLIOTEQUES MUNICIPALS

TERRENO

Dos de Maig, 1 - 07015

☎ 971737709 - bibelterreno@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

COLL D'EN RABASSA

Albuera, 1 - 07007

☎ 971490354 - bibcoll@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

ESTABLIMENTS

Carretera Esporles, 183 - 07010

☎ 971765192 - bibestabliments@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

GÈNOVA

Barranc, 22 - 07015

☎ 971405481 - bibgenova@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SA INDIOTERIA

Gremi Tintorers, 2 - 07009

☎ 971207505 - bibsaindiateria@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

MOLINAR

Xadó, 3b - 07006 Palma

☎ 971247649 - bibmolinar@sf.a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

POLÍGON DE LLEVANT

Ciutat de Querétaro, 3 - 07007

☎ 971242155 - bibpoligondellewant@sf.a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

RAFAL VELL

Joan Estelrich Artigues, 50 - 07008

☎ 971474414 - bibrafalvell@sf.a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON SARDINA

Camí Passatempis, 123 - 07120

☎ 971438473 - bibsonsardina@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

CORT

Pça. de Cort, 1 - 07001

☎ 971225962 - bibcort@a-palma.es

Horari: de dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

RAMON LLULL

Institut Balear, s/n - 07012

☎ 971299260 - bibramonllull@sf.a-palma.es

Horari: de dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

CASAL SOLLERIC

Passeig del Born, 27 - 07012

☎ 971722092 - caguilo@sf.a-palma.es

Horari: de dilluns a divendres de les 8.30 a les 14.30 h.

Dimarts també de les 17 a les 20 h. Especialitzada en art

ESTUDI GENERAL

St. Roc, 4 - 07001

☎ 971495346 - bib.estudigeneral@a-palma.es

Horari: de dilluns a divendres de les 9 a les 13 h.

i de les 16.30 a les 20.30 h.

INFANTIL

Antoni Planas Franch, 4 - 07001

☎ 971719190 - bibinfantil@a-palma.es

Horari: de dilluns a divendres de les 16 a les 20 h.

Dissabtes de 9.30 a 13.30 i de les 16 a les 20 h.

OLIVAR

Pça. de l'Olivar,

edifici Mercat de l'Olivar, 1ª planta - 07002

☎ 971726580 - bibolivar@a-palma.es

Horari: dilluns a divendres de les 8 a les 14 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

S'ARENAL

Pça Gaspar Rul-lan, 5 - 07600

☎ 971492866 - bibarenal@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

BLANQUERNA

Sant Jaquirn, 9 - 07003

☎ 971758871 - biblanquerna@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SANTA CATALINA

Fàbrica, 34 - 07013

☎ 971286069 - bibstacatalina@sf.a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON CLADERA

Cala Mitjana, 41 - 07009

☎ 971470839 - bibsoncladera@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9.45 a les 13 h.

SON FERRIOL

St. Joan de la Creu, 43 - 07198

☎ 971429856 - bibsonferriol@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

SON FORTEZA

Sant Isidre Llauredor, 25 - 07005

☎ 971243983 - bibsonforteza@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON GOTLEU

Regal, 105 - 07008

☎ 971273507 - bibsongotleu@sf.a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON RAPINYA

Catalina March, 4 A - 07013

☎ 971792337 - bibsonrapinya@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON XIMELIS

Cap Enderrocat, 14 - 07011

☎ 971791233 - bibsonximelis@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SANT JORDI

Pau Bouvy, 31 - 07199

☎ 971742036 - bibsanjordí@a-palma.es

Horari: dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

COORDINACIÓ DE BIBLIOTEQUES

Almudaina, 7A - C.P. 07001

HORARI: dilluns a divendres (8-15 h)

e.mail: [bibiblioteques@sf.a-palma.es](mailto:biblioteques@sf.a-palma.es)

BIBLIOTEQUES MUNICIPALS

El coll des Picó i els penyals d'Honor (comuna de Bunyola)

GASPAR VALERO

Itinerari

Ca sa Beata (vall d'Orient) –
coll d'Honor – coll des Picó –
penyals d'Honor – es Través –
comellar d'en Cupí –
camí des Grau – Bunyola

Horari aproximat:

3 h 15 min

(Temps aproximat de marxa,
sense les aturades)

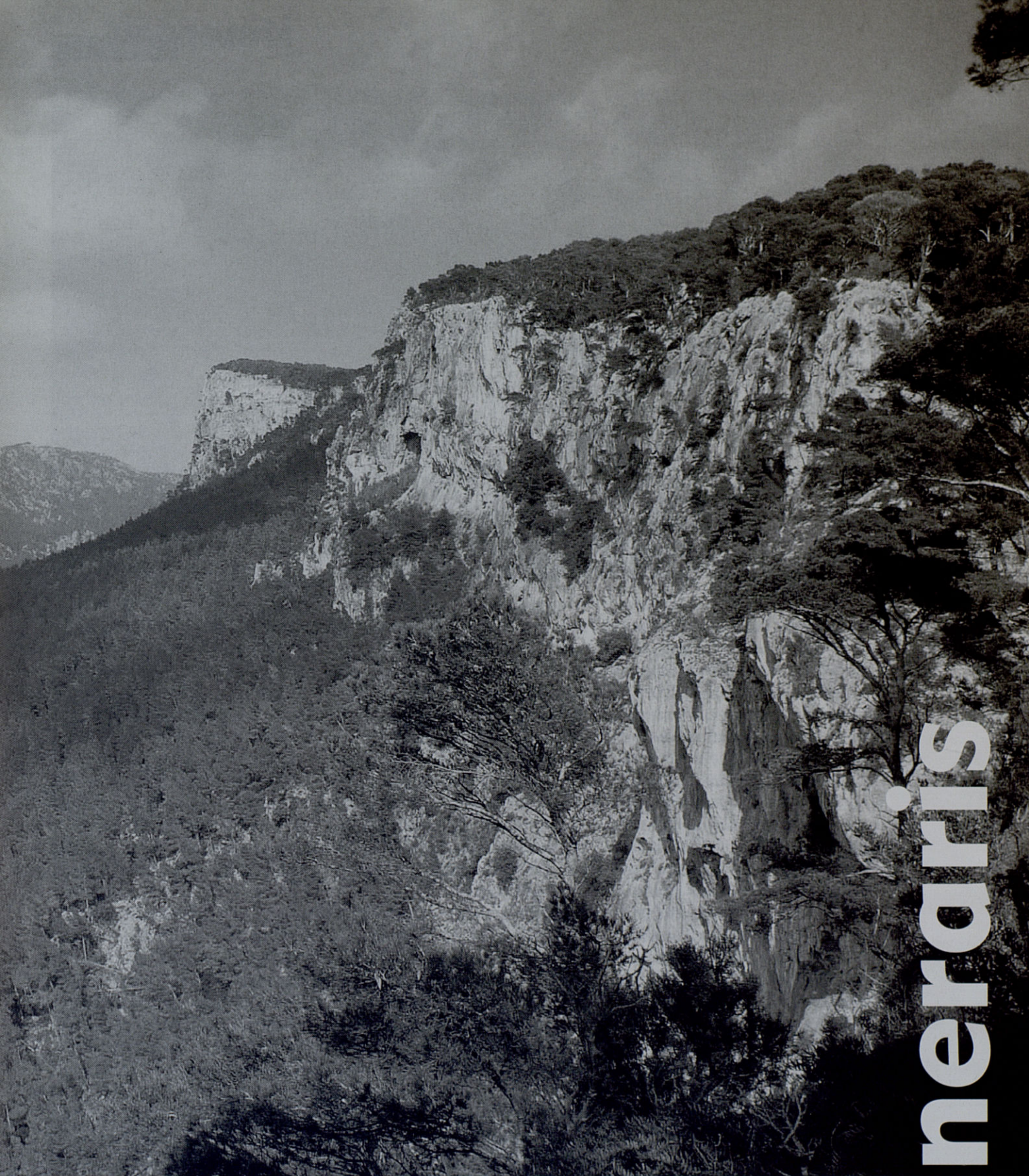
Orientacions de camí

El vehicle ens deixa a la part de ponent de la vall d'Orient, a la carretera de Bunyola a Orient (Ma-2100), a l'altura del quilòmetre 7,500, en un revolt de l'asfalt passada la casa dita Ca sa Beata. Pujam per la carretera el primer revolt a l'esquerra i el següent a la dreta, després del qual ens desviam a l'esquerra per una drecera que ens deixa novament a la carretera, a l'altura del quilòmetre 7. Just després, travessam l'asfalt i agafam el camí vell, que puja cap al coll d'Honor. Mentre pujam entre pins i alzines, a la dreta queda el coster del puig de Reig. La pujada s'alenteix i travessam un planiol, amb la carretera a l'esquerra. Una pujadeta suau ens deixa al coll d'Honor, situat a la carretera de Bunyola a Orient, a l'altura del quilòmetre 6,100. Al centre del coll, des de la

posició d'arribada, anam uns quants metres cap al vessant d'Orient, i agafam el camí de carro que parteix per la dreta, amb una roca ben enmig del camí. Deixam unes restes d'un portell a la dreta i un caminet a l'esquerra i començam a pujar cap al coll des Picó. A uns cinc minuts, deixam a l'esquerra

un sender que davalla fins a Can Morro i es Freu. Entre argelagues, ginebrons, arboceres, xiprell i aladern, la vista s'eixampla i, després d'una volta a l'esquerra, dominam visualment la vall d'Orient, fins a les muntanyes de Coma-sema, i amb el muradal rocós de la serra d'Alfàbia ben a prop. A uns vint

Itineraris

minuts de camí, la pujada s'acaba perquè hem arribat al coll des Picó, fitat per pins ben alts. A l'esquerra observem els punxeguts Picó Petit i Picó Gros (717 i 728 m respectivament).

Des del coll des Picó davallam ràpidament fins que, en cinc minuts, arribam a l'entreforc del camí del

comellar de ses Covasses, que parteix per l'esquerra i s'acosta al torrent de Coanegra; el deixam de banda i anam per la dreta, disposats a pujar cap a la zona dels penyals d'Honor, en plena Comuna. Mentre, l'alzinar fa acte de presència i el camí és més estret, de ferradura, i puja rost amunt. A la dreta,

s'alcen parets rocoses i, en tres o quatre minuts de l'anterior creuer, arribam a un rotlo de sitja, amb unes balmes a la roca de la dreta. Alguns metres més endavant, hem de posar-hi atenció, perquè deixam el camí més ferm de l'esquerra, que es dirigeix cap al Cocó Peguer, i pujam per la dreta, per un sender

fressat per les bicicletes de muntanya. Passam un sòl amb roquissar, amb pins i arboceres, seguit d'una sitja i la seva barraca, on continuem en tendència a la dreta; superem uns troncs arrenglerats en terra i, per camí estret, observem un avenc a l'esquerra i, just després, travessam el que semblen les restes d'un camí vell. Després de passar vora una barraca de carboner mig destruïda, a la dreta, i la seva sitja, assolim un nivell planer, amb un bosc espès d'alzines i pins. A peu pla, dos minuts més endavant arribam a la pista de sa Comuna de Bunyola. En aquest important entreforc, anam per la dreta, cap als penyals d'Honor; a l'esquerra el camí ample va cap a la cisterneta d'en Gil i arriba a Cas Garriguer. Sa Comuna és una finca pública,

propietat de l'Ajuntament de Bunyola. Té una extensió de 716 hectàrees, segons dades oficials, encara que popularment es parla de 1.111 quarterades (789 ha). Aquesta superfície constitueix el 8,5% del total del terme de Bunyola. Estrictament, la comuna de Bunyola és un bé de propis, és a dir, la propietat i la utilitat són de la corporació municipal. Per contra, els béns comunals defineixen una situació de propietat i d'ús que és de tots els veïns. La capbreuació de 1773 és el primer document en què hi ha constància jurídica del caràcter municipal de sa Comuna, però amb referències al temps immemorial d'aquesta consideració, encara que amb manca de documentació. L'any 1926 és declarada forest d'utilitat pública.

Per pista ampla, en lleugera davallada, en direcció sud-oest, observem a la dreta el primer cimadal dels penyals d'Honor (813 m). Una mica més avall, a uns deu minuts d'haver assolit la pista, arribam a l'entreforc d'on surt el camí del cim dels penyals d'Honor (realment, el segon cim, de 808 m d'altitud). Per arribar-hi, deixam la pista forestal i agafam el sender que puja cap a la nostra dreta. És un sender que ascendeix entre pins i arboceres i que, en set o vuit minuts, ens permet assolir el capdamunt dels penyals d'Honor (808 m). Just abans del cim, s'acaba la vegetació arbòria i hem de pujar alguns metres de roquissar. Just a l'esquerra, la roca de l'avantcim és ocupada per una caseta i una antena. La panoràmica des del cim dels

GRUP AVA

Viajes

Martel

BAL. 029 M/D

**PONT DE MAIG
2009**

Vols directes des de Palma
COPENHAGUEN del 30 d'abril al 3 de maig
465 EUROS

PARÍS del 30 d'abril al 3 de maig
540 EUROS

ESPECIAL ISTANBUL + CAPADÒCIA, 8 dies
Vol des de Madrid a Istanbul
del 26 d'abril al 3 de maig
Opció avió 860 EUROS
Opció tren 750 EUROS

penyals d'Honor davant el mural rocós de la serra d'Alfàbia i sobre les valls d'Honor i Son Creus, és impressionant.

Des del penyal d'Honor tornam a davallar pel mateix tirany que ens ha servit de pujada, fins que recuperam novament la pista forestal. Una vegada que hem arribat a aquest camí ample, voltam a la dreta, amb la nostra pista ben guarnida d'arboceres; més endavant, a uns vuit minuts del camí del cim, arribam al corral de ses Cabres, d'on parteix, vora un rotlo de sitja i cap a la dreta, el camí del pas de Son Creus. La pista continua en tendència a l'esquerra i, en davallada, descriu un revolt a la dreta i un altre a l'esquerra. Tres minuts més endavant, abandonam la pista i anam per un sender que parteix per la dreta, en davallada entre roques. Dos minuts més avall, passam vora un forn de calç i es fan presents diverses sitges de carboner. A set o vull minuts d'haver abandonat la pista, arribam a l'entreforc del començament del camí dit es Través, així anomenat perquè comunica el comellar d'en Cupí amb la carretera de sa Comuna, cap a la nostra esquerra. Continuem en línia recta, com marca un cartell que indica «Bunyola», en lleugera davallada per la part alta del comellar d'en Cupí, un camí magnífic, mig enyorjat entre roques molsudes i ombres d'alzinar que juguen a la recerca del clarobscur. Dos forns de calç, l'un a l'esquerra i l'altre a la dreta, fiten el comellar. A deu minuts des Través, arribam a un entreforc de camins, delatat per la

presència d'un forn de calç, situat ben enmig dels dos vials: a l'esquerra, el que és pròpiament el camí del comellar d'en Cupí, i a la dreta, el camí des Grau, cap a on ens dirigim.

El camí des Grau deixa a l'esquerra un rotlo de sitja, anomenat el rotlo d'en Jaumetó, i es converteix en camí de ferradura, més estret i més rost en davallada. Cinc minuts més avall arribam a un entreforc de camins on un rètol ens indica que cap a la dreta hi ha un mirador. L'existència del curt camí no és deguda al mirador, sinó que conduïa des del camí principal fins a la Màquina, nom que designava el lloc on hi havia l'estació superior d'un rústic funicular emprat pels treballadors de la muntanya per davallar feixos de llenya, amb un llarg filferro. Des del mirador, els penyals d'Honor es fan visibles cap al nord-est. Novament al camí principal, continuam la davallada, entre pins, mentre el camí assoleix una autèntica personalitat de camí de muntanya, empedrat i amb marge lateral de sosteniment cap al costat obert sobre el desnivell. Més avall, arribam a la zona anomenada el pla de ses Perdigalles, on hi ha una bifurcació que, cap a la dreta, dona accés al pas de Can Grau. La nostra ruta deixa de banda aquest camí i continua cap a l'esquerra. Cinc minuts més avall, hi trobam un aljub, situat a l'esquerra del camí. És anomenat el Bassol Tapat, i té la volta de coberta esbaldregada. Poc després arribam a un forn de calç de grans dimensions; el nostre camí en voreja l'olla fent un revolt. Mentre da-

vallam els darrers metres del camí des Grau, el pujol del Castellet ens queda a ponent, ocupant el coster de la dreta del camí. Entre parets altes i ja sense bosc, acabam el camí des Grau a la propera bifurcació; hem d'anar pel camí de carro que puja per la dreta, pel camí del Planiol. Mentre, a l'esquerra s'alcen els espectaculars espadats del penyal de Can Fil. El nostre camí ens apropa a Bunyola, entre cases i xalets esparsos; a la dreta, hi ha les cases restaurades de Can Regalim, amb portal rodó. Aviat arribam al capdamunt de la vila de Bunyola, on entram per la dreta, per un tram de camí vell empedrat que enllaça amb la part alta del carreró de sa Comuna. Davallam per les escales d'aquest carreró, ja entre cases, alteroses, i assolim el carrer d'Orient; si anam per l'esquerra, hem de voltar després a la dreta, pel carrer de Santa Catalina Tomàs i, agafant un dels carrers de l'esquerra, arribam al centre de Bunyola, on acabam l'excursió.

www.esrefugi.es

ESQUI SNOW	ESCALADA	BARRANCES ESPELEO	VIAIGES	MONTANYA TREKKING	CAMPING	ORIENTACIÓ	CURSOS

DES DE 1976

ES REFUGI

ESPORTS D'AVENTURA

Via Sindicat, 21, Pati. 07002. Palma de Mallorca, Illes Balears. T 971 71 67 31. A/e refugi@base.net

Tendències **cinefàgia**

Crítica en blanc i negre

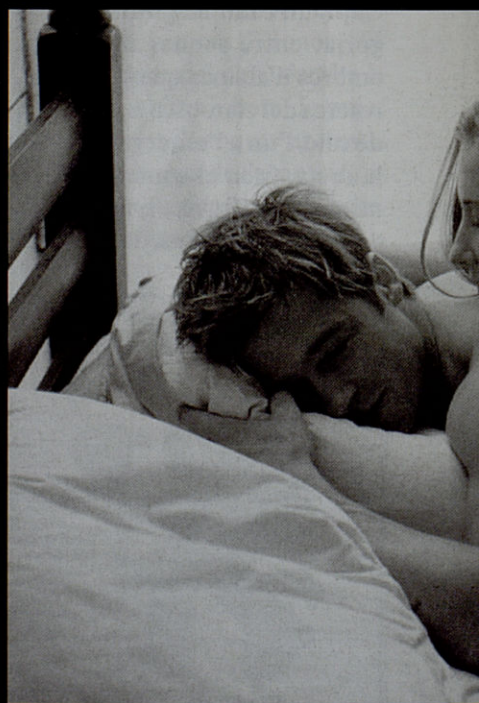
MATÍAS VALLÉS

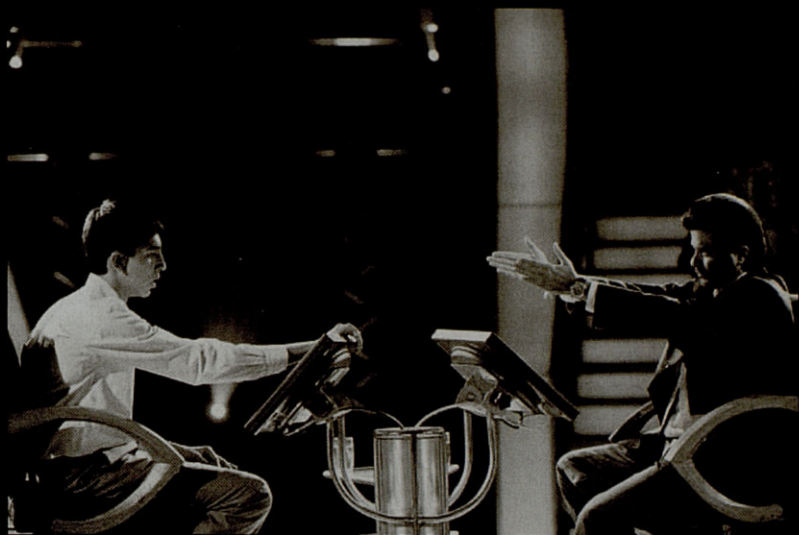
Pel que fa al cine, som fraguista. No tenc termes mitjans per analitzar una pel·lícula. Entre «l'obra mestra» i «la imbecil·litat perfecta» s'estén un erm immens en el qual no figura ni un títol. Vull abandonar la sala fosca emocionat o enfuriat. El periodista mallorquí Andreu Ferret —que se sotmetia a una dieta d'una projecció diària— utilitzava sovint l'expressió «es deixa veure», que escampava generosament sobre bona part de la cartellera. Reconec que la seva actitud encaixa amb la nostra acreditada idiosincràsia insular de consens i pacificació, però no m'hi resign. O em transport a una altra dimensió narrativa a *El intercambio* o insultaria personalment totes les persones involucrades en *Slumdog millionaire*.

Si m'obligau a justificar el meu maniqueisme, li assignaré una funció terapèutica. El cine és el darrer refugi lícit de l'odi, en una era en què se'ns ha prohibit aquesta passió creativa. Se'ns ha obligat a acceptar l'art contemporani sense remugar, i qualsevol manifestació en contra seu s'interpreta com un bram. Podríem odiar la literatura, però els llibres no importen a ningú. Segons conta Gore Vidal, un dels més excelsos practicants d'aquest art aparaulat, ja no hi ha novel·listes famosos. En conclusió, només podem canalitzar la nostra ira justiciera contra la pantalla. Especialment, si s'hi projec-

ten les ombres de la insuportable *El curioso caso de Benjamin Button*. En resum, no incorrerem en la moda de prendre'ns Hollywood seriosament, vici estès entre els qui fa temps que han desertat de les sales.

Entenc que tot això resulti redundant per a qui s'hagi atrevit a llegir aquesta secció alguna vegada, i encara més irrellevant per a qui no pensa incórrer mai en aquesta aberració. Si em reafirm en el meu absolutisme, és perquè percep com una amenaça delejant la voluntat d'esquarterar les pel·lícules, de localitzar virtuts en alguns fragments de la projecció. El relativisme cultural cavalca de nou,

però hem derrotat enemics més ben proveïts. Vagi per endavant un exemple. A diferència de la majoria d'espectadors, vaig anar a veure *Julia*, una pel·lícula que a penes va aguantar una misèra setmana a la cartellera palmesana. Amb aquesta breu exhibició, costa trobar a Mallorca una altra persona que també s'hagi sentit temptada a cometre aquesta aberració. Això no obstant, em vaig trobar una amiga en aquestes condicions idònies. Li'n vaig sol·licitar l'opinió, i em va respondre amb un oracular «m'ha agradat la primera part». Em va desconcertar, perquè jo arrossegava una opinió definitiva i gens favorable. A manera de

venjança, vaig estar a punt de replicar-li que «a mi m'ha enamorat el pentinat de Titla Swinton». Vaig frenar els meus ímpetus, mai no s'ha de respondre a un moderat des de la immoderació.

Quin tipus de valoració és aquesta? «M'ha agradat *Harvey Milk* entre els minuts 23 i 37» o «em va interessar *Revolutionary Road* a partir de la mort de Kate Winslet». I així successivament. Les pel·lícules esquarterades suposen un perill per al cine superior a Walt Disney. La diplomàcia sempre ha estat renyida amb l'art. Com sabem tristament a Mallorca –escric durant la ressaca de la semifinal copera amb el Barcelona–, no serveix de res escenificar una gran jugada a l'àrea que acaba amb la indicació d'una falta màxima si després es falla el penal. Aquesta desfeta arruïna la construcció anterior. «M'agrada el racó superior esquerre de *Las Meninas*», «em captiven dos minuts de la cinquena simfonia». El sotmetiment a la dictadura del rellotge s'alia amb la inhibició per engendrar el monstre de la cronoestètica.

Per no parlar de la redundància. La majoria de les pel·lícules contemporànies tenen un inici espectacular –estic pensant en el darrer Indiana Jones–, a partir del qual degeneren fins a extrems irreproducible. Passa igual amb les històries d'amor i amb qualsevol fenomen que dugui el segell humà. Per

tant, «m'ha agradat la primera part» equival a assenyalar que la vida podria ser bella, per embarcar-se a continuació en el munt de circumstàncies que es conjuren per desgraciar-la. Ben mirat, aquests éssers ambigus que no s'atreveixen a qualificar com a fems una pel·lícula són més retorçuts del que imaginàvem. En el món de la cinefàgia, tenen el mateix paper que els democratacristians en el mapa ideològic.

Abans que la valoració fragmentària, la millor guia per mirar una pel·lícula consisteix a comptar els minuts que han transcorregut abans que et sentis obligat a consultar el rellotge per primera vegada, ja sigui perquè el director de torn ha quedat extasiat en la mística del seu propi llombrígol o perquè l'acció ha decaïgut irremeiablement. Els cineastes mateixos exigeixen una pronunciació categòrica, sense cataplasmes per esmoreir el dolor ni matisos que ennigulin la glòria. Quan Fellini blasfemava contra l'emissió televisiva de les seves pel·lícules amb publicitat intercalada, també sol·licitava un veredict definit. El cine s'ha passat al color, la crítica ha de quedar en blanc i negre. L'autoria individual d'aquest article

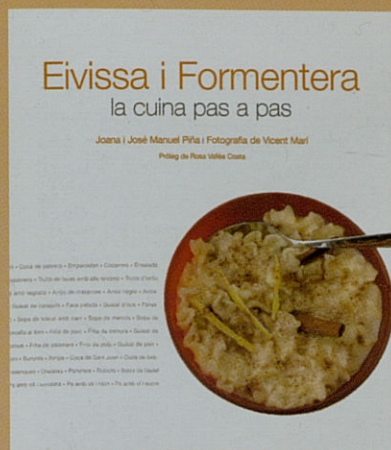
no m'impedeix concedir veu als arguments dissidents de la meua opinió, tan invariable com infal·lible. S'al·legarà que les pel·lícules tenen la durada suficient –tres hores de Benjamin Button, dues hores i mitja de Julia– per justificar una estimació parcial. Els defensors d'aquesta tesi obliden que els diplomàtics del «m'ha agradat més la primera part» es refugiarien en aquesta indefinició fins i tot per comentar un curtmetratge. He dit, i que a ningú no se li acudeixi decidir que els dos primers paràgrafs salven aquest

article. Preferesc que sigui qualificat tot sencer de menyspreable.

Metges especialistes en oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
Fax 971 75 52 38
A/e: iom@iom.es

Piña, J. M.; Piña, J.
**Eivissa i Formentera,
la cuina pas a pas.**

Institut d'Estudis Baleàrics i
Balàfia Postals.
Eivissa, 2008.

Rayó Bennàssar, P.;
Vives Mascaró, M.
Possessions de Campanet.

Ajuntament de Campanet,
Consell de Mallorca
i Institut d'Estudis Baleàrics.
Campanet, 2008.

**Possessions
de Campanet**

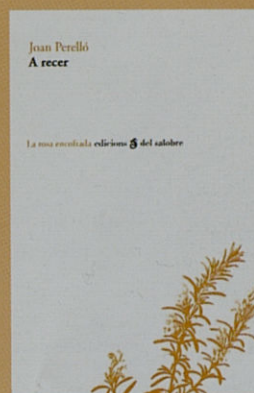
PERE RAYÓ BENNÀSSAR
MIQUEL VIVES MASCARÓ

Revisió
MIQUEL ÀNGEL RAYÓ MARTÍN
MARGALIDA VIDAL BARCELÓ

Alboralet, càllegueta, Binitat, es Camp d'Arall, es Camp, es
Camp des Soldat, sa Capilana, Caselles Gran, Caselles Petita,
sa Cova, Fungas, l'Ullastres, Gubellí Gran, Gubellí Petit, Magana,
Monrabal Vell, Monrabal Nou, es Rafal, es Rafalot, Fanyalot
Vell, Sant Joan Gran, Sa na Pasa, Son Borda, Son Corró, Son
Emiliat, Son Llorenç, Son Garau, Son Mingo, Son Nogu, Son
Caretta, Son Pons, Son Gil, es Rafal d'en l'Isheva, son Rots
d'Ullast, Son Borda, Son Cabot, Son Puga, sa Canova, Son
Cenot, sa Murtera Blanca, es Pujol i Son Kapeta

Perelló, J.
A recer.

Edicions del Salobre i
Institut d'Estudis Baleàrics.
Mallorca, 2009.

Frontera, B.
**Aplec d'usos de cuina
al Pla de Mallorca.**

Coedició
Institut d'Estudis Baleàrics
i Inforaiguer.
Palma, 2008.

Mestre Oliver, G.
El taller dels somnis.

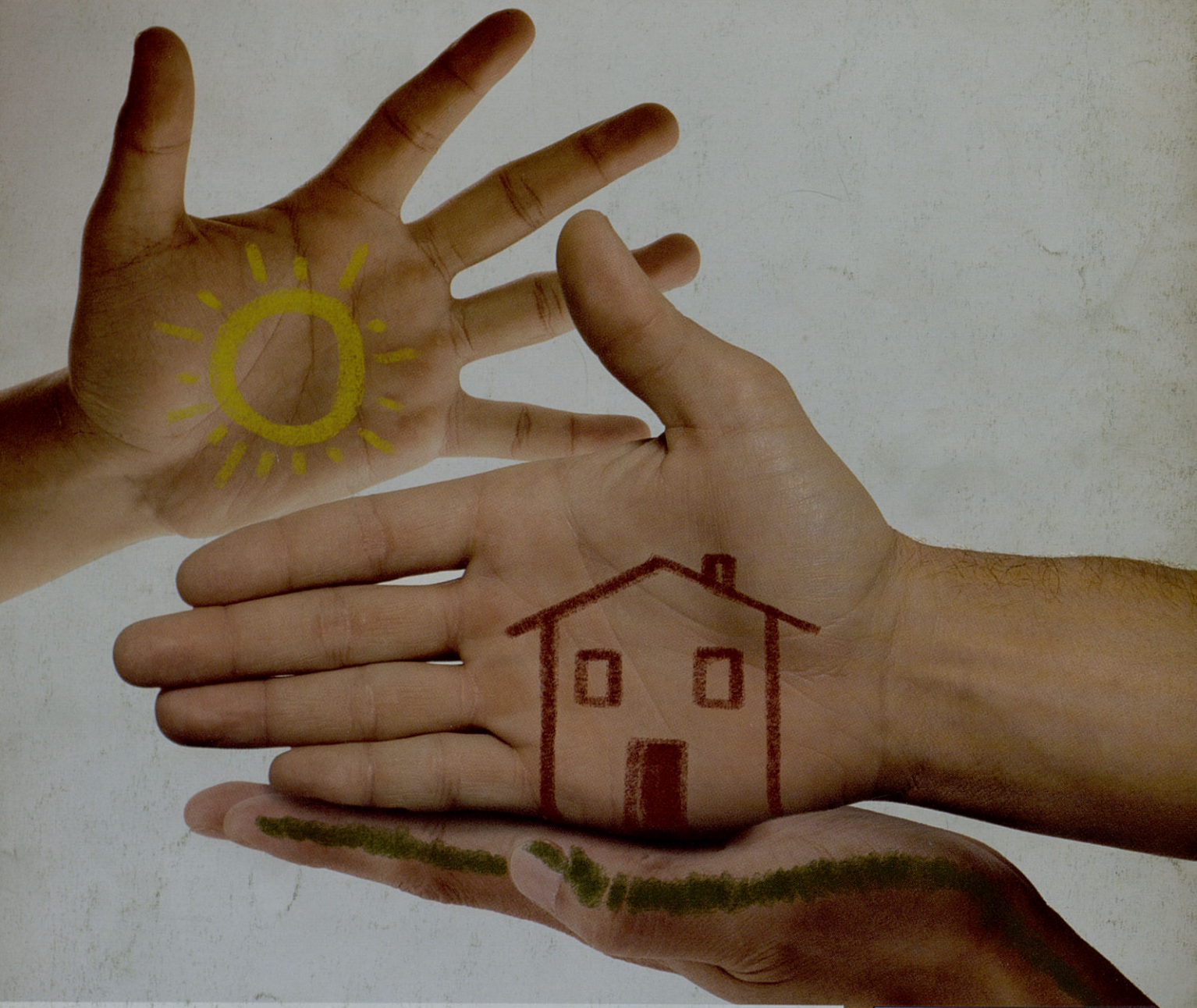
Edicions Cop d'Ull i
Institut d'Estudis Baleàrics.
Palma, 2008.

**Institut
d'Estudis Baleàrics**

www.iebalearics.org / info@iebalearics.org

Endavant amb els barris

El **Govern de les Illes Balears** destina almenys **10 milions d'euros anuals** a millorar l'entorn urbà i la qualitat de vida dels barris i pobles.

Amb la **nova Llei de Barris**, els ajuntaments i els consorcis engegaran projectes de rehabilitació urbana.

Aquestes accions permeten crear o mantenir més de **1.000 llocs de feina**, milloraran el nivell social i econòmic a la nostra comunitat, embelliran el paisatge urbà i no consumiran territori.

GOVERN
de les ILLES
BALEARs.

www.illesbalears.cat

**Sempre
endavant**